

Nepriklausoma

Lietuva

LITUANIE INDEPENDANTE • INDEPENDENT LITHUANIA • WEEKLY

Nr. 30-31 (46-tieji metai) * 1986 m.

LIEPOS - JULY 30 d.

* LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS

* 7722 GEORGE ST., LA SALLE, P.Q. H8P 1C4. Tel.: 366-6220

* 50 c.

SAVAITINIAI ĮVYKIAI

(h.n.)

BOMBOS VIS DAR SPROGSTA

Per kelias pastarąsias dienas išsprogdinta pasaulyje įvairios rūšies sprogmenų: Čilės sostinėje Santiago, padėtų kairiųjų oponentų, siekiančių nuversti diktatūrą dabartinio prezidento generolo Pinochet valdžią; Ispanijoje ir Prancūzijoje baskų separatistų, nuo senų laikų trokštančių sukurti nepriklausomą baskų valstybę (jie taip pat per kelis paskutinius mėnesius nušovė ir išsprogdino kelias dešimtis ispanų kariuomenės ir civilinės gvardijos narių); amžinai kunkuliuojančiame Libano sostinės Beiruto neramumų katilė vėl žuvo keliasdešimt ir sužeista apie šimtą asmenų krikščionių priemiestyje, sprogdinamito prikrautam automobiliui; nenustoja palestiniečiai užpildinėti Izraelio okupacines pajėgas bei civilius gyventojus, tikėdamiesi atkreipti pasaulio dėmesį ir paveikti didžiąsias Vakarų valstybes, kad būtų duota autonomija ištremtiesiems ir benamiams palestiniečiams. Tebesprogsa bombos, aidai šūviai ir žuva žmonės taip pat ir Šiaurinėje Airijoje.

XIII-TOSIOS BRITŲ TAUTŲ ŠEIMOS ŽAIDYNĖS

Š. m. liepos mėn. 25 dieną Škotijos sostinėje Edinburge mieste prasidėjusios tryliktosios Commonwealth žaidynės, delei negrų valsty-

bių boikoto, prarado daugiau kaip pusę turėjusių dalyvauti valstybių. Iš 58-nių turėjusių dalyvauti valstybių, dalyvauja tik 26-ios. Taigi, protestuodamos prieš britų nesiejamą sankcijų prieš Pietų Afriką ir josios juoduosius diskriminuojančios politikos, pasitraukė net 32 valstybės. Likusios rungtyniauja gana sėkmingai, nes žaidynėse liko beveik visos ir visų šakų stipriausios sporto pajėgos. Laikraštį leidžiant, daugiausia medalių buvo laimėjusi Australija, po jos Anglija (Škotija ir Valija atstovaudamos savarankiškų komandų), o trečioje vietoje yra Kanada, laimėjusi iki šiol 15 aukso, 10 sidabro ir 7 bronzos medalius.

KARALIŠKŲ VESTUVIŲ PARAŠTEJE

Praejusį trečiadienį įvykios iškilmingos vestuvės Londone dar vis susilaukia atsiliepiamų. Princas Andrew vedė ne karališko kraujo (nors jos giminė ir nuolat trynėsi alkūnėmis su karališkųjų rūmų valdovais) Sarah Ferguson ir milijonai stebėjo pompastiškas jų vestuves. Karalienė suteikė princui Andrew York kunigaikščio titulą - tad jaunieji tapo Duke and Duchess of York. Šiuo metu jaunavedžiai plaukia karališkąja jachta "Britannia" į Azorų salas praleisti medaus mėnesio.

NENORI DUOTI VETO TEISĖS

Nors min. pirm. Brian Mulroney yra pasiryžęs kiek galima greičiau prisiprašyti Quebec'o premjerą Robert Bourassa, kad pasirašytų po nauja Kanados konstitucija, viena kliūtis dar vis lieka nenugalėta. Kitos devynios provincijos sutinka su daugeliu Quebec'o prvincijos reikalavimų, bet bent šešios nesutinka, kad Quebec'o provincija turėtų išskirtinę veto teisę, suteikiančią Quebec'o provincijai galimybę nedalyvauti tose federalinėse programose, kurioms ji nepritarė. Su tuo nesutinka šiuo metu šešios provincijos: Alberta, Britų Kolumbija, Saskatchewan'as, Manitoba, Newfoundland'as ir Nova Scotia.

• TAUTYBIŲ KARAVANE,

kuris vyko birželio 20-28 d. d. ,lietuvių Paviljonas "VILNIUS" įsiriškia ir labai gražiai reprezentavo lietuvių šalį kitų tautybių paviljonų, pasivadinsiu sa-
vųjų miestų vardais: Al Khaima, Ankara, Athens, Belgrade, Blue Danube, Bridgetown, Budapest, Calgary, The Cedars, Dawson City, Dubrovnik, Edinburgh, Helsinki, Jerusalem, Kiev, Krakow, Ljubljana, London, Luxor, Lviv, Manila, Montevideo, New Delhi, Novgorod, Odesa, Paris, Port of Spain, Port Royal, St. John's, San Fernando, Seoul, Seville, Shanon, Skopje, Sydney - Auckland, Thessaloniki, Tokyo, Valetta, Vienna, VILNIUS, Volga, Waikiki, Zakopane, Zurich, Toronto.

Tokia tvarka buvo paskelbti Karavano Paviljonai Metro Toronto International Caravan 1986 lankstinuke.

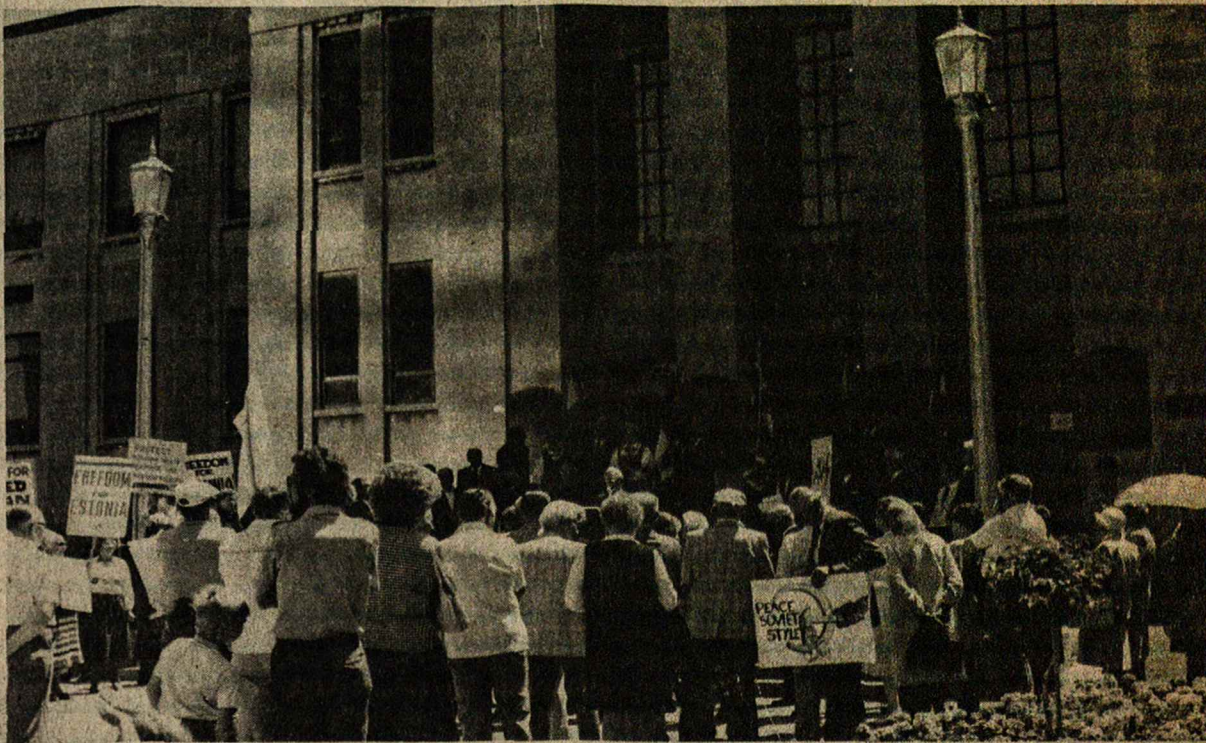
PRANEŠA ELTA:

UŽSIENIO SPAUDA APIE LIETUVĄ IR ČERNObYLO AVARIJĄ

Ryšium su Černobylo avarija užsienio spaudoje dažnai nuskambėjo Lietuvos vardas. Londono dienraščio Daily Telegraph korespondentas Rytų Europoje Robin Geyde gegužės 21 d. rašo, kad pasak oficialių sovietinių pranešimų, Ignalinos atominė jėgainė yra panaši į Černobylo reaktorių ir buvo kritikuota už statybos klaidas ir nepakankamą saugumą. "Ignalinos jėgainė", rašo Geyde, "kaip ir keliems kitiems, iš Sovietų Sąjungos 45-ųjų branduolinių reaktorių, atrodo, grėšia katastrofa dėl mėginimų sutraukti laiką ir pinigų, paaukojant kokybę. Daugelis Černobylo jėgainės problemų, išvardintų laikraštyje, Literaturnaja Ukraina, mėnesį prieš avariją, buvo atrastos Ignalinos jėgainėje, kuri turi du Černobylo modelio RBMK reaktorių."

Anot britų korespondento, Ignalinos jėgainės problema reikia gvildinti ryšium su gausėjančiais įrodymais, kad sovietinė branduolinės ekspansijos programa, kuri būsimi padvigubinti ateinančių penkerių metų bėgyje, yra "paviršutiniškas, blogai organizuotas ir vykdomas projektas".

Šveicarijos dienraščio Neue Zürcher Zeitung gegužės 13 d. laidoje rašoma, kad Černobylo avarijos pasekės buvo ypač jaučiamos "buvusios lenkų-lietuvių karalystės srityje". Iš degančio reaktoriaus Ukrainoje pakilusius radioaktyvius debesis vėjas pirmiausia nunešė į Gudijos pietinę dalį, o iš ten į šiaurės rytų Lenkiją, Balstogės ir Suvalkų apylinkę. Tie debesys praplaukė pro dalį Lietuvos ir pro Rytprūsius. "Iš ten", rašo dienraštis, "kaip visad, negirdėti nė žodžio, iš Gudijos ir Lietuvos nedaug informacijos, tik apie Lenkiją žinoma beveik viskas".

DEMONSTRACIJA PRIE MIESTO ROTUŠĖS ST. CATHARINES, Ont. BIRŽELIO 14 d. 1986, minint SIBIRINIUS TRĖMIMUS.

"VILNIAUS" PAVILJONAS TAUTYBIŲ KARAVANE TORONTE, VYKUSIAME BIRŽELIO 20-28 d.d. Iš kairės: A. VAITONINĖ, G. BALTADUONINĖ ir H. LASINĖ. Nuotrauka St. Dabkaus

1986 m.Š.AMERIKOS PABALTIEČIŲ IR LIETUVIŲ LENGVOSIOS ATLETIKOS PIRMENYBES

1986 m.Š.A. ŠIAURĖS AMERIKOS PABALTIEČIŲLengvosios Atletikos Pirmenybės įvyks š.m. RUGSEJO 13-14 d.d. Kanados Latvių Stadione "Sidrabene", MILTON, Ont., tarp Toronto ir Hamiltono. Vykdo - Š.A.Pabaltiečių Sporto Federacijos Lengvosios Atletikos Komitetas, vadovas- A.M a l i n a u s k a s.

Sekant pereinamųjų metų pavyzdžių ir šiemet svečių teisėmis yra pakviesti vietiniai suomių, ukrainiečių ir lenkų lengvaatletai. Taigi šios rungtynės bus išplėtos į 6-ųjų tautybių kvietines varžybas, iš kurių bus išvestos pabaltiečių pirmenybės.

1986 m.Š.A. Lietuvių Pirmenybės bus taipogi išvestos iš šių varžybų. Tuo būdu mūsų lengvaatletams šios rungtynės bus net trejopos.

Varžybos bus vykdomos šiose klasėse: vyrų, moterų, jaunių A(1967-69 m.gim.), jaunių ir mergaičių B - (1970-71 m.gim.), C(1972-73 m.gim.), D(1974-75 m.gim.), E (1976 m.gim. ir jaunesnių), vyrų Sub-masters(35-39 m) ir visų klasių Masters (40-45 m.), (45-49 m.), (50-54 m.) (55-59 m.), (60-64 m.) ir t.t.kas 5 metai.

Prieauglio klasifikacija- pagal gimimo metus, Sub-masters, Masters - pagal amžių varžybų dieną.

Varžybų pradžia šeštadienį, RUGSEJO 13 d., 2:00 PM. Registracija nuo 12 val. Sekmadienį varžybų tąsa nuo 10:00 AM.

Dalyvių registracija atliekama iki š.m.rugsėjo 6 d. šiuo adresu:

Algis MALINAUSKAS, 1317 Hillview Cresc., OAKVILLE, Ont. L6H 2C6. Tel: (416)-844-7694.

Smulkios informacijos yra praneštos visiems sporto klubams. Klubams nepriklausą dėl informacijų gali kreiptis į bet kurį sporto klubą ar į A.Malinauską.

Dalyvavimas yra ATVIRAS VISIEMS LIETUVIŲ LENGVAATLETAMS. Klubai ir pavieniai lengvaatletai skatinami šiose varžybose skaitlingai dalyvauti.

Lietuvių dalyvavimą koordinuoja ir lietuvių pirmenybių išvedimu rūpinasi ŠALFAS-gos LENGVOSIOS ATLETIKOS KOMITETAS, kurio vadovas yra taipgi A. MALINAUSKAS. ŠALFAS-gos Centro Valdyba

IGNALINOS JĖGAINĖS MIESTAS - RUSINIMO ŽIDINYS

Černobylo "pusseserė" Ignalina yra ne tik branduolinės gresmės centras, bet ir rusinimo židinys. Šalia jėgainės pastatytas SNIEČKAUS miestas, "jauniausias Lietuvoje ne tik savo istorija, bet ir gyventojų amžiumi... 26-28 metai. Du trečdaliai jaunimo atvyko iš kitų broliškų respublikų. Mūsų statyba akivaizdus glaudaus internacionalinio bendradarbiavimo pavyzdys. Atominės elektros statyboje dirba net penkiasdešimties tautybių žmonės. Suprantama, ir šeimos susikuria internacionalinės, ir gyvenvietės mažyliai išmoka ne tik gimtosios kalbos, rašoma "Nemuno" 1986 metų 2-me numeryje. Straipsnio autorius tikrai nusiskundžia, kad poetai ir prozininkai neapdainuoja Sniečkaus "tautų draugystės".

XVI-TOSIOS VINCO KRĖVĖS LITERATŪRINĖS PREMIJOS JURY KOMISIJA

Šešioliktosios Vinco Krėvės literatūrinės premijos vertinimo komisija skaito atsiųstąsias grožinės literatūros knygas, išleistas išleivijoje 1984-taisiais ir 1985-taisiais metais. Jury komisijos sąstatas: Regina PIEČAITIENĖ - Lietuvių Akademinio sambūrio Montrealyje pirmininkė; Ilona MAZILIAUSKIENĖ- Liet. Akad. sambūrio atstovė; Kazys BARTEŠKA-Liet.Akad. sambūrio atstovas; Arūnas STAŠKEVIČIUS - Kanados Liet. Bendruomenės atstovas; Henrikas NAGYS - Liet. Rašytojų draugijos atstovas. Vertinimo komisijai pirmininkaus ir sekr. H. NAGYS ir I. MAZILIAUSKIENĖ.

Vinco Krėvės literatūrinė premija skiriama kas antri metai Lietuvių Akademinio sambūrio Montrealyje (Kanadoje) atsiųstam grožinės literatūros leidiniui, išleistam išleivijoje ir dar negavusiam jokios kitos premijos. XVI-oji V. Krėvės literatūrinė premija bus įteikta šiais metais per LIETUVIŲ DIENAS MONTREALYJE.

LAS Montrealyje V a l d y b a

Nepriklausoma Lietuva

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
Pour la libération de la Lituanie! Loyauté au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

LEIDĖJAS "NL" SPAUDOS BENDROVĖ.
REDAGUOJA – REDAKCINĖ KOLEGIJA
TELEFONAS: (514) 366-6220

Second Class Mail. Reg. Nr. 1952. Return postage guaranteed.
Postage paid at Montreal, CP. Published by the Independent
Lithuania Publishing Co., 7722 George St. LaSalle, P.Q.
H8P 1C4

Metinė prenumeratos kaina \$ 20
Rėmėjo – \$ 25.00

P.S. Bendradarbių ar korespondentų spausdinamos mintys nebūtinai turi atitikti redakcijos nuomonę. Rankraščiai gali būti trumpinami ir taisomi redakcijos nuožiūra, grąžinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį redakcija arba leidykla neatsako.

VERTINGAS DIENORAŠTIS

Su dideliu dėmesiu skaičiau M.A. "Iš vieno karo laikų dienoraščio", spausdinto "Nepriklausomos Lietuvos" 1986 metų 10-23 numeruose, apie jauno vyro pergyvenimus 1940-45 metais. Tai vargingas ir audringas Antrojo Pasaulinio karo periodas. Lietuviai buvo ypatingai sunkioje padėtyje, nes atsidūrė ant vieškelio, kuriuo pirmyn ir atgal riedėjo imperialistinės nacių ir sovietinių komunistų jėgos, nors skirtingos ideologija, bet panašios teroristiniai metodai. Daug kas nustojo gyvybės, daug kas atsidūrė tūkstančius kilometrų nuo savo gimtinės ir atsidūrė varge.

Tai periodas, kada sovietai okupuoja Lietuvą, kalina tautiškai nusiteikusius lietuvius, pradeda tautos genocidą - masines deportacijas, kyla rezistencija; prasidėjęs vokiečių-sovietų karas kelia viltis, kad po karo grįš nepriklausomybė, bet nacinė okupacinė valdžia tuoj tas viltis nuslopina; pralaimėjantieji vokiečiai traukiasi, sovietai su teroru ir deportacijomis artinasi.

Tikėjimas, kad karui pasibaigus, bus įvykdyta laisvųjų ir teisųjų atstatymas, skatina organizuoti būsimos Lietuvos kariuomenės branduolius, nes kritiškų 1918-20 metų patirtis parodė, kad tik tas gali išlikti, kuris gina save.

Kaip paskutinė viltis - gen. Plechavičius, gavęs užtikrinimą, kad kovos tik Lietuvoje, organizuoja dalinius. Bet čia pat vokiečiai pažadą sulaužo, ir Plechavičius paleidžia savo dalinius. Ne visi lieka laisvi, dalis žiauriai nukentė, dalis įjungiamą į vokiečių armijos pagalbinus dalinius. Jiems tenka būti ir karo veiksmų zonoje, gresia patekimas į sovietų armijos belaisvę, kas reiškia greitą sušaudymą ar deportaciją.

Dienoraštyje vienas iš nepriklausomoje Lietuvoje užaugusių vaikinių, kuriems tėvynės meilė buvo dalis jų širdies ir dvasios, kasdieniniais užrašais vaizduoja, kaip per tuos penkerius metus reikėjo gyventi bado, deportacijos ir mirties grėsmė ir išlaikyti žmogišką orumą.

Dienoraščio trumpos pastabos ar neilgi aprašymai - pasisakymai, kaip gyventa diena iš dienos, yra labai vertinga istorinė medžiaga, nes rodo realią įvykių eigą ir žmonių reakciją. Po keliasdešimties metų, tu įvykių nematė, klausia, kodėl taip, o ne kitaip daryta. Kas tuos įvykius pergyveno, žino, kad besikeičiantieji dienos įvykiai diktavo taip daryti. Istorinėje perspektyvoje nepakanka žinoti tik buvusių vadovų pasakojimus ir jų nuomones, bet svarbu žinoti, kaip jautėsi ir elgėsi eiliniai asmenys. Vadai reikalingi vadovauti, bet be eilinių žmonių, kurie jų sudaro tautą, - pritarimo vadams, neliktų kam vadovauti.

Pastaraisiais metais ne vienas jaunųjų veikėjų, gimusių ir užaugusių Kanadoje, vykstant vadinamųjų nacių karo nusikaltėlių ieškojimui, dažnai klausia apie lietuviškus karinius dalinius karo metu. Deja, mes lietuviai ypatingai mažai padarėme šioje srityje: aprašyti, paaiškinti tuos dalykus raštu studijose, knygose. Kai paklausiami buvusių dalyvių papasakoti, pamatome, kad bendrai, atsiminimai būna blankūs; atsimenama tam tikri epizodai, kurie nebūtinai charakteringi to laiko visumai. Savai - me suprantama, neturint dienoraštinio tipo užrašų, neįmanoma tiksliai atsiminti detales tų įvykių, buvusių prieš keliasdešimt metų. Tada pamatome, kokia didelė svarba yra tų laikų dienoraštinio pobūdžio užrašai.

Tiksliai istoriniu atžvilgiu būtų pageidautina daugiau tikrų vietovių vardų, dalinių pavadinimų, vadovų vardų, bet suprantama, kad tai gal dar negalima padaryti. Bet istorikas, susirūpinęs panašiais dokumentuotais įvykiais, gaus tikresnę, gyvenimiškesnę to laikotarpio vaizdą. O ne istorikui ir be tikslų vardų dienoraščio kasdienė kronika duos realų tų laikų pajautimą, ką žmonės pergyveno tais laikais.

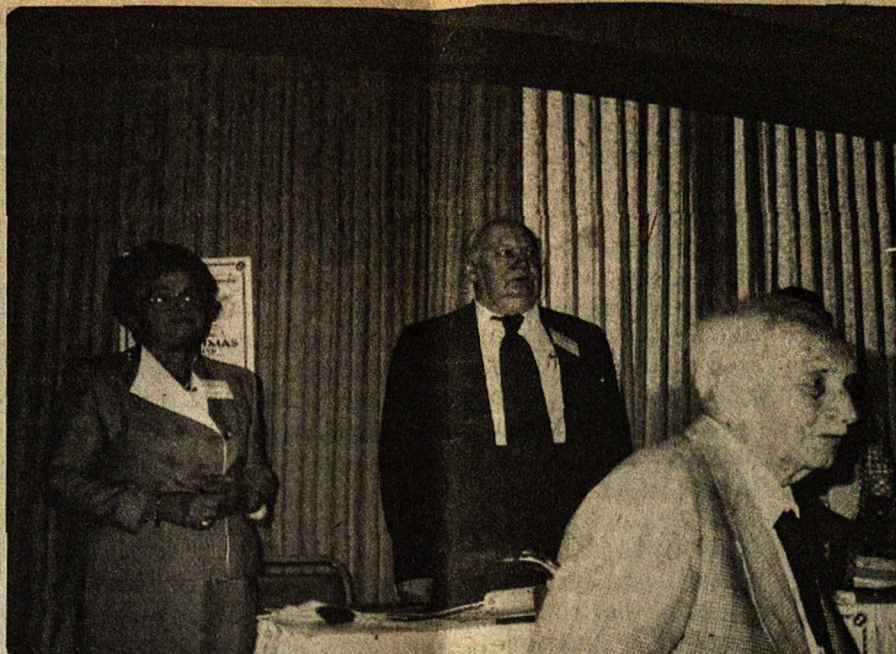
Prisimenu kitą 1944-45 metų dienoraštį: Elenos Plioplytės-Steiblienės: "Patekome į raudonarmiečių apsupimą" (Juozo Prunskio knygoje "Bėgome nuo teroro"). Tenai kasdieniniais užrašais pasakojama, kaip laviruota išvengt bado, rusų deportacijų, areštų, o morerims, rusų kareivių išprievartavimų. Kai kurie epizodai skaudūs, karais ir pasibjaurėjimą sukeliantieji, bet duoda tikrą to laiko gyvenimo sąlygų vaizdą.

Istorija rašoma iš parašytų knygų, todėl tokie dienoraštiniai aprašymai labai reikalingi istorikams, kurie rašys lietuvių karo metų istoriją.

J.V. Danys

Gera, kultūringai prižiūrimų paminklinių pastatų išpūdi sudaro Gedimino pilis, Verkių rūmai, Trakų pilis ir kelios, gražiai restauruotos, Vilniaus bažnyčios. Šios bažnyčios yra paskelbtos architektūriniais paminklais, valstybės lėšomis restauruotos ir kai kurios paliktos tikinčiųjų naudojimui. Gaila, kad Trakų pilyje pora salių, yra skirta 1941-1944 m. laikotarpyje rytų Lietuvoje siar-tusiems bolševikų partizanams - jie nieko bendro neturi su žila Trakų senove.

Antanas Dundzila

SLA seime ir šimtmečio minėjime buvo prisimintas ilgametis veikėjas Kazys MAČIUKAS (priekyje), kuris į seimą buvo atvežtas su vežimėliu. Toliau stovi G. MEILIŪNIENĖ ir J. VALAITIS.

Delegatų dalis posėdžių salėje SLA 62-me Seime Chicagoje, kur buvo paminėta organizacijos 100 metų sukaktis.

Abi nuotraukos Ed. Šulaičio.

SLA SEIMAS ŠIMTMETINIO JUBILIEJAUS PROGA

Edvardas Šulaitis

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje organizacijos delegatai ir svečiai keturias dienas posėdžiavo Essex viešbutyje Chicagoje, o taip pat atžymėjo ir savo 100 metų veiklos sukaktį.

Nuo birželio 30 iki liepos 3 dienos Essex viešbutyje bei kitose Chicagos ir apylinkių patalpose skambėjo lietuvių kalba, muzika, dainos, pažymint šios seniausios lietuvių organizacijos Amerikoje sukaktį.

Sveikino ir prezidentas Reagan'as. Šio seimo proga susilaukta daug sveikinimų žodžių bei raštų. Sveikinimo telegramą atsiuntė ir prez. Ronald Reagan'as, kuris pažymėjo, kad Amerikos lietuviai yra svarbi etninio skirtingumo dalis, praturtinusi vietos kultūrą ir kuri labai reikšminga Amerikos pajėgumui bei gyvybingumui.

Prezidentas iškėlė SLA tikslus, kurie atspindi "jūsų tėvynės kilnas tradicijas, tuo pačiu puoselėjant tuos idealus, dėl kurių jūsų tauta kovoja".

"Tegul Šv. Kazimiero dvasia - dvasia gailėstingumo, drąsos ir vilties lydi jūsų pastangas ir padeda broliams bei seserims lietuviams, bedirbantiems už laisvę ir apsisprendimą jų - mūsų mielai tėvynei", - sveikino prezidentas.

Iškilmingas atidarymas.

Birželio 30 dienos rytė, apie 200 žmonių sugūžėjo į Essex viešbučio salę, kur įvyko atidarymo iškilmės. Čia buvo įneštos JAV ir Lietuvos vėliavos, o sol. Algis Brazis vadovavo himnų giedojimui, po kurių dr. kun. J. Prunskis sukalbėjo prasmingą invokaciją. Įžanginį žodį tarė organizacinio komiteto p-kas P. Vilkelis, padėkodamas visiems, kurie prisidėjo prie šio seimo bei minėjimo rengimo.

Sveikinimus pradėjo Cook County šerifas Richard E. L-

Lietuvių Valstiečių - Liaudininkų Sąjungos
Nariui Mielam Varpininkui
JURGIUI STRAZDUI
mirus,
reiškiame gilią užuojautą jo sūnui likusiam
Lietuvoje ir visiems artimiesiems -
L.V.L.S.-gos CENTRO KOMITETAS

Didžiam Varpininkui L.V.L.S.-gos Nariui
JURGIUI STRAZDUI
mirus,
Jo sūnui ir visiems artimiesiems reiškiame
gilią užuojautą -
TORONTO VARPININKŲ SAMBŪRIS

30 metų išbuvusį Povilą Dargį ir linkėjo, kad Lietuva vėl taptų laisva ir nepriklausoma.

Taip pat buvo pristatyta viena iš seniausiųjų SLA narių - buvusi Lietuvos gen. garbės konsulė Juzė Daužvardienė.

Vytautas Jokubaitis sveikino VLIKo vardu, o Ona Jokubaitienė - BALFO vardu, Mykolas Pranevičius kalbėjo LSS vardu. Buvo ir daugiau sveikinimų žodžių, o taip pat ir raštų. Daugiau sveikinimų raštu perskaitė Rengimo Komiteto sekretorė Kristina Austin.

Delegatų pristatymas.

SLA Centro įstaigos sekretorė Genovaitė Meiliūnienė iššaukė kuopų išrinktųjų delegatų pavardes ir kvietė juos ateiti priekin, kur buvo įteiktos delegatų kortelės. Mandatų Komisija pranešė, kad salėn yra atvykę 83 delegatai (vėliau tas skaičius padidėjo iki 95).

Pirmos sesijos pabaigoje istorinio pobūdžio paskaitą, temą "SLA darbai 100 metų", (bus daugiau)

Lituanistikos Katedra The Endowed Chair of Lithuanian Studies University of Illinois at Chicago

MIELI PASAULIO LIETUVIAI, -
PADĖKITE baigti penkis metus trukusį LITUANISTIKOS KATEDROS steigimo darbą ir iki šių metų rudens surinkti likusius 55.000 dolerių.

1981 m. pasirašėme sutartį su ILLINOIS UNIVERSITY TETU CHICAGOJE, įsteigdami PIRMAJĄ ir AMŽINĄ LITUANISTIKOS KATEDRĄ, o mes pasižadėjome, kad pasaulio lietuviai per 5 metus surinksime 600.000 dolerių.

Pusę tos sumos įmokėjus (300.000 dol.), 1984 m. rudenį pradėjo veikti amžina Lituanistikos Katedra su pirmaisiais 3 aukštojo lituanistikos mokslo aspirantais ("graduate students"), siekiančiais magistro ir daktaro laipsnių. Jai vadovauja profesorius dr. Bronius V A Š - K E L I S. 1986 m. lituanistikos mokslo laipsnių siekia jau 9 aspirantai.

Sėkmingai veikianti Lituanistikos Katedra yra didžiulis mokslinis ir kultūrinis laimėjimas, garbė ir pasididžiavimas ne tik išeivijos lietuviams, bet ir visai lietuvių tautai. Ji rodo pasauliui mūsų meilę lietuvių kalbai, mokslui, kultūrai ir pasiryžimą visokiais būdais kovoti už Lietuvos laisvę.

Daugelio lietuvių darbo, pasišventimo ir aukų dėka iki 1986 metų liepos mėnesio iš 2.570 asmenų ir organizacijų pasaulyje pinigais ir pažadais Lituanistikos Katedros Fondas gavo apie 545.000 dol. (įskaitant ir šiais metais JAV Lietuvių Fondo paskirtus 20.000 dol.). Trūksta tik apie 55.000 dolerių.

DAR KARTĄ PRAŠOME geraširdžių lietuvių ir organizacijų padėti visų bendromis jėgomis surinkti likusius 55.000 dolerių. VISI aukotojai būv įamžinti, jų vardai ir pavardės ar organizacijų pavadinimai įrašyti į Lituanistikos Katedros garbingą aukotojų knygą. Paaukoję 50 dolerių ar daugiau gaus specialius padėkos diplomus. Paaukoję 500 dolerių ar daugiau bus įrašyti į Lituanistikos Katedros Garbės Lentą Illinois Universitete Chicagoje. Visiems aukotojams iš anksto dėkojame.

VISOS AUKOS lituanistikos Katedrai gali būti NURAŠYTOS NUO PAJAMŲ MOKESČIŲ JAV ir KANADOJE ("Tax deductible" ID No. 36-3097269).

Prašome aukas rašyti LITHUANIAN WORLD COMMUNITY FOUNDATION vardu ir siųsti į PLB Fondo raštinę šiuo adresu:

LITHUANIAN WORLD COMMUNITY FOUNDATION
5620 So. Claremont Ave. CHICAGO IL, 60636, USA

Vytautas Kamantas Nijolė Balzarienė Juozas Lukas
PLB Fondo PLB Fondo PLB Fondo
Pirmininkas Reikalų Vedėja Iždininkas

VLADO LAPIENIO MEMUARAI

(tęsinys)

2. Už tai, kad stsisakiau būti nusikaltimo bendrininku, man buvo sudarytos itin sunkios kalnimo sąlygos. Uždarė daugiau negu mėnesiui vienutėje ir pradėjo su manimi daryti kažkokius eksperimentus. Gretimos kameros (joje tuo metu kalinių nebuvo, nes beldžiant į sieną, niekas niekada neatsiliepėdavo) duris kažkas vis atidarydavo (girdėdavosi jas rakinant) ir įeidavo ten žmogus. Ką jis darydavo toje kameroje, aš nežinau. Tačiau, kai tik ten įeidavo, netrukus pradėdavo jausiti stiprius galvos skausmus. Netrukus galvoje atsirado užesiai. Po keletos dienų pradėjo vis dažniau ir dažniau tekėti kraujas iš nosies. Kai dieną tekėdavo kraujas, atsiguldavau aukštieilninkas - kraujas nustodavo tekėjęs; naktį, kai tik užmigdavau, pajusdavau, kad nuo kraujo drėgna pagalvė. Pradėjau bijoti staigių bilesių. Kai tik rakinavau gretimos kameros ar pasivaikščiojimo aikštelių duris, aš išsigąsdavau. Kad negirdėčiau staigių bilesių, užsikimšdavau ausis vata ir užsidėdavau žieminę kepurę su ausinėmis. Ir taip dieną ir naktį būdavau su žieminė kepure. Kepurę nusimdavau tik eidamas praustis ar pas tardytoją. Be to, visas kūnas pradėjo niežėti, tarsi sirgčiau niežais. Kai pasikasydavau, atsirasdavo žaizdelės, kurios ilgai neužgydavo. Kraujo spaudimas pasidarė per žemas.

Rusų rašytojas P. Dostojeviskis savo knygoje rašo: "Kas yra ragavęs valdžios, to neroboto viešpatavimo, valdžios ir pilnos galios nužeminti pačiu didžiausiu nužeminimu kitą būtybę, turinčią Dievo paveikslą ir panašumą, tas jau neišvengiamai darosi nebe ponas, nebe valdovas savo jausmams. Tironystė yra įprotis, ji turi galią vystytis, ji išsivysto galiausiai į ligą. Aš tvirtinu, kad visų geriausias žmogus gali iš įpročio sužiaurėti ir apkvaišti, virsti žvėrimi. Kraujas ir valdžia svaigina: vystosi nuožmumas, palaidumas, protui ir jausmui darosi prieinami ir pagaliau malonūs patys nenormaliausieji reiškiniai. Žmogus ir pilietis žūva tirone amžinai, grįžti į žmogiškąjį orumą, į atgailą, į atgimimą darosi beveik neįmanoma. O dar, bet to, savivaliavimo pavyzdys, jo galimumas veikia užkrečiamai ir visą visuomenę - tokia galimybė masina. Jei visuomenė abejingai žiūri į tokį reiškinį, tai ir jos pačios pamatai jau yra paliesti šio antkričio. Vieni žodžiu, kūno bausmių teisė, duota vienam žmogui prieš kitą, yra viena iš visuomenės opų, yra viena iš pačių galingųjų priemonių panaikinti žmoguje bet kokiam pilietiško gemalui, bet kokiam jo daigui ir tikra priežastis būtinam ir neišvengiamam jo suirimui". (F. Dostojeviskis, "Užrašai iš mirusiųjų namų", Vilnius, 1964, p.250-251). Gyvenant laisvėje, o ypač būnant kalėjimuose ir priverčiamojo darbo lageriuose, gyvenimo tikrovė šimtus kartų patvirtino šią F. Dostojevskio teiginį teisngumą.

Į mano kamerą pradėjo ateidinėti saugumo felčerė. Kalėjimo administracija davė keletą švarių pagalvės užvalkalų ir liepė nelaukiant šeštadienio sukruvintus pakeisti švairiais. Kalėjimo viršininkas Petrauskas pasiūlė parašyti pareiškimą, prašant leisti pasivaikščioti papildomai dar vieną valandą. Tačiau aš tokio pareiškimo nerasčiau, nes nubėgus kraujui, jaučiau silpnumą, todėl pasivaikščiojimui ir vienos valandos buvo per daug.

Apie tai, kad pašlijo mano sveikata, rašiau 1976 m. gruodžio 25 d. laiške žmonai. Tačiau, kad sveikata pašlijo nuo jų daromų eksperimentų, laiške rašyti negalėjau, nes tokį laišką tikrai būtų konfiskavę.

Pašlijus sveikatai, nekartą klausiau tardytoją Urboną, ar kaliniui mirus, atiduoda jo kūną namiškiams palaidoti? Bet tardytojas niekad į šį klausimą neatsakė. Mirti nebijoju, nes mirtis man būtų tik laimėjimas.

Nors aš neprašiau, tačiau mane nuvežė į Lukiškių kalėjimą pas gydytoją. Lukiškių kalėjimo gydytoja rusė daugiau teiravosi apie mano nusikaltimą, negu apie mano sveikatą. Girdėjau, kaip gydytoja sakė mano kalėjimo felčerei, atvežusiai mane į Lukiškių kalėjimą, jog mano kraujo spaudimas per žemas. O iki arešto kartais mano kraujo spaudimas būdavo per aukštas, bet niekados nebuvo per žemas. Tą pačią dieną mane vėl parvežė į saugumo rūšį.

Girdėjau kalbant, kad čekistai labai pyksta, jei kas numiršta anksčiau, negu jiems reikia - juk iš lavono nieko neišgausi, nieko nesužinosi. O žinoti jiems labai rūpi...

Galbūt čekistai galvojo, kad tokiais varginimo eksperimentais palauš, jų žodžiais tariant, mano užsispyrimą, tytelėjimą, ir pradėsiu prisipažinti kaltu, pradėsiu kalbėti apie save ir kitus žmones. O gal jie turėjo ir kitus motyvus.

Mažosios Lietuvos Fondas

217 Bedbrook Ave., MONTREAL-WEST, Que., Canada H4 Canada H4X 1S2

BIRŽELIO MĖNESI įnašai į Fondą plaukė pasigėrėtinai. Mėnesio pradžioje gauta iš Australijos \$622.34, kuriuos inž. H.G. l a ž e persiuntė, surinkęs juos iš Adelaidėje gyvenančių mums prijauniančių tautiečių. Pagal prisiustą aukotojų sąrašą J.P u r v i n s savo metinį \$100,- įnašą skiria specifinai studijų patarėjo J. Užpurvio studijai apie Saugų tarmę išleisti. U. Vil-kienė įnešė \$150,- su pageidavimu, kad pinigai būtų panaudoti jos brolio, studijų patarėjo Martyno Purvino iliustruotos studijos - Klaipėdos Krašto Mokyklų Draugijos istorija- išleidimui. Didelis ačiū australiečiams aukotojams ir H.Glažei už vajuos pravėdimą.

Kanadoje paskutiniu laiku į Fondą įsijungė su \$500,- dr.J.Uleckas; \$200,- Lietuvių Kredito Kooperatyvas PARAMA; \$150,- Petras Sturmas; \$110,- Jonas Gustainis; po \$100,- Lietuvių Kredito Kooperatyvas TALKA (Hamilton), Valerija Anysienė, Jonas Paškus, Balys Grinius; po \$50,- adv.Algis Pacevičius, E.Stanaitienė; \$25,- Č.O.Januškevičiai; \$20,- Jonas Kalainis; po \$10,- Petras Juodelis, Aug.Mylė, Eugenija Urbonaitė, Dalia Armstrong, A.K.

Fondo Valdyba nuoširdžiai dėkoja visiems aukotojams. Ačiū Valerijai Anysienei už žodžių išreiktą paramą mūsų darbo reikalingumui ir svarbumui, bei PARAMOS vedėjui už linkėjimus sėkmės tolimesniame lėšų telkime. Šitokia tautiečių finansinė ir moralinė parama įgalins mus netrukus pradėti vykdyti mūsų uždavinius. M.L.F.

Kai pakviestas pas tardytoją Markevičių Jaškūnas dėl kratos metu pas jį rastos "LKB Kronikos", ten buvęs Rimkus Jaškūnui pasakė: "Jeigu Lapienis nebūtų užsispyręs kaip senas ožys, jam būtų daug lengviau. B.Jaškūnas po tardymo grįžęs į kamerą, tuos Rimkaus žodžius man pasakė.

Peršasi išvada, kad laikas parengtiniam tardymui skiriamas faktinai ne nusikaltimui išaiškinti, bet tardomajam išvarginti, palaužti jo valiai. Kartais kildavo klausimas: negi vėl atgyja Stalino laikų žiaurus teisėtumo pažeidimai? Iš tikrųjų, kai nusigrežiama nuo Dievo, nepaisomi ir doroviniai nuostatai.

Buvo pagrindo bijoti, kad medicinos priemonės nepasidarytų įrankiu saugumo keršui įvykdyti. Todėl parašiau prokurorui pareiškimą, kuriame nurodžiau, jog LTSR BPK 461 str.sakoma, kad neleidžiama taikyti nuobaudų, kuriomis siekiama daryti kalinimams fizinių kančių arba žeminti žmogaus orumą. Todėl prašiau imtis įstatymo numatytų priemonių, kad aš nebūčiau suluošintas, nes tapęs invalidu, būsiu našta ne tik savo šeimai, bet ir valstybei. Šio pareiškimo nuorašą buvau pasilikęs kameroje, bet prižiūrėtojas jį paėmė. Po pareiškimo įteikimo praėjus mėnesiui laiko, LTSR prokuroro vyr.padėjėjas Bakučionis atėjo į mano kamerą pasikalbėti dėl šio pareiškimo. (Pagal BPK 128 str. į pareiškimą turėjo reaguoti po trijų, vėliausiai po 18 dienų...).

Gyvendamas vienutėje, buvau gerokai sugniuždytas fiziškai, bet neaptemo protas, nesusiulpėjo valia. Viešpats pasidarė man dar artimesnis, labiau veikė jo malonė. Kartojau šias eilutes:

Bet, jeigu gyvas aš išėsiu?

Jei laisvė vėl nusišypsos -

Aš vėl kovos idėjas skleisiu

Didžiosios Viešpaties tiesos.

Urbonas kelis kartus man patarė parašyti motyvuotą pareiškimą tardymo skyriaus viršininkui pulk. Kisminui prašant pakeisti jį kitu tardytoju. Bet aš tokio pareiškimo nerasčiau, nes buvau įsitikinęs, kad nuo to mano padėtis nepagerės.

Ar dėl mano pareiškimo prokurorui, ar dėl to, kad negavo norimų rezultatų, 1976 m.gruodžio mėn. mane perkėlė į kitą kamerą, kurios langai buvo į saugumo kiemo pusę. Tada buvo aišku, kad nuo eksperimentų buvo atsisakyta. Po to mano sveikatos būklė palaipsniui ėmė gerėti, nors tardymai, maistas ir kitos gyvenimo sąlygos pasiliko tos pačios. Mano laikysena tardymo metu irgi pasiliko ta pati- neprisipažinau kaltu, neatsakinėjau į klausimus, nepasirašinėju tardymo protokolų. (b.d.).

PRANEŠA
LIETUVIŲ INFORMACIJOS CENTRAS

● Latvis Albert Motivans iš La Crosse, Wisconsin, buvo parinktas vasaros stažuotoju bendrai BATUN'o (Pabaltiečių organizacija prie Jungtinių Tautų) ir Lietuvių Informacijos Centro vasaros programai. Šis 25 m.jaunuolis baigė slavų literatūros mokslus magistro laipsniu Wisconsin'o Universitete ir ten pat įsigijo sertifikatą sovietologijos studijose.

Jis Lietuvių Informacijos Centre įves į kompiuterį pabaltiečių sąžinės kalinių duomenis bei su BATUN'o direktoriais aplankys kelias misijas ir nevaldines organizacijas prie Jungtinių Tautų.

Balzekas Museum of Lithuanian Culture

6500 SOUTH PULASKI ROAD
CHICAGO, IL 60629

PASIRUOŠIMAS ŠIMTMEČIUI NUO LIETUVOS
NEPRIKLAUSOMYBĖS ATGAVIMO

Šiandien mes visi gyvename Lietuvos kančiomis ir dedame visas pastangas bei savo jėgas jai išlaisvinti. Tikėdamiesi pasiekti laimėjimo, mes visi drauge turime pasistengti palikti mūsų darbų, kovų, rūpesčių ir siekinių pėdsakus ateities kartoms ir ateities istorijai. O istorija yra sakoma, - tai tautų atmintis.

Turėdami tai mintyje, BALZEKO LIETUVIŲ KULTŪROS MUZIEJUS savo naujai įsigytais ir stropiai bei planingai atremontuotame pastate 6500 S. P u l a s k i R d. , CHICAGO, ILL, 60629 įrengs "Time Capsule" - istorinių dokumentų ir žymenų kraitelę ateičiai per Muziejaus didįjį atidarymą RUGSĖJO 14 d. , sekmadienį. LIETUVIŠKŲ ORGANIZACIJŲ DOKUMENTAI IR EKSPONATAI, REPREZENTUOJANTIEJI JŲ PASTANGAS NUOLATINEI KOVAI UŽ LIETUVOS LAISVĘ ir LIETUVIŲ KULTŪROS IŠLAIKYMĄ ČIA ir UŽSIENYJE, BUS SUDĖTI IR UŽANT-S PAUDUOTI PLIENINĖJE KRAITELĖJE, Suėjus ŠIMT-MEČIUI nuo Lietuvos Nepriklausomybės atgavimo, 2018m. VASARIO 16 d. , toji dokumentų saugykla bus atidaryta. Ateities kartos pamatys tų istorinių dokumentų rinkinį, kuriame atsispindės aktyvių ORGANIZACIJŲ DARBAI kovoje už Lietuvos laisvę XX šimtmeityje. Kiekvienos organizacijos tikslas yra ko ilgiau išsilaikyti ir aktyviai veikti ligi ateinančių kartų.

TAIPGI nepamirštami nė pavieniai asmenys. Ar tai būtų kultūrininkai ar menininkai, ar visuomenės veikėjai, ar profesionalai, ar eiliniai piliečiai lietuviai, kurie myli savo tėvynę ir gyvena josios kultūros išlaikymo sieki - mais ir kurie kaupia visas savo jėgas jos šviesiam, laisvam rytojui.

Todėl KVIEČIAMOS VISOS ORGANIZACIJOS BEI PAVIENIAI ASMENYS ATSIĖIPTI IR PRISIDĖTI SAVO ĮNAŠU Į KRAITELĘ ATEIČIAI: savo steigėjų nuotrauka ar jų sąrašą, ar įstatą, statutą, ar kuo nors kitu charakteringesniu savo organizacijai ir ateities kartoms.

Gi pavieniai asmenys ar atskiros šeimos galėtų įamžinti garbingą savo šeimos atminimą, ar atskirą brangų šeimos narį, ar net visos giminės istoriją.

Todėl maloniai prašomi KO SKUBIAU ATSIĖIPTI, PAREIKŠTI SAVO NUOMONĘ, PATEKTI SAVUS PAGEIDAVIMUS BEI NORĄ ĮAMŽINTI savo organizaciją ar savo šeimą. Skambinti tel: (312) 847-2441 (nuo 9:30-5:30 kas dieną).

BALZEKO LIETUVIŲ KULTŪROS MUZIEJUS, vienintelis tokių plačių užmojų mūsų išieivijoje, yra pasiryžęs tarnauti Lietuvai bei lietuvių išlaikymui išieivijoje ir tikisi plataus pritarimo ir šių pastangų paramė.

S. S e m e n i e n ė
Programų ir Ryšių Koordinatorė

A † A
ATANAZUI JACKEVIČIUI

mirus Chicagoje,

jo dukras, seserį, brolius ir artimuosius užjaučiame ir kartu liūdime -

M. RAČYS D. ir T. RENKAUSKAI
J. ir A. GAČIONIAI V. PETRAITIS
L. ALEKNA

Mirus mylimam sūnui

A † A
RIMVYDUI SKUČIUI,

tėvus Sofiją ir Juozą SKUČUS, brolius ir seseris nuoširdžiai užjaučia -

Liudas ir Valė STANKEVIČIAI
su DUKROMIS

REV. JUOZAS Z D E B S K I S BELIEVED
MURDERED

(from CHRONICLE NO.70, April 23, 1986)

The death of a prominent Catholic priest in an auto collision February 5 was not an accident, alleges the latest issue of the Chronicle of the Catholic Church in LITHUANIA, recently smuggled out to the West.

The CRONICLE, a clandestine publication, has been documenting violations of Human Rights in Soviet-occupied Lithuania since 1972.

According to issue no.70 of the Chronicle, dated April 23, 1986, Fr.Juozas ZDEBSKIS' "collision was not accidental, but carefully planned and executed act of violence". Zdebskis had been under KGB surveillance for more than 20 years. Subjected to threats and sentenced twice, the Lithuanian priest had several other close brushes with death under suspicious circumstances.

Zdebskis was a founding member of the Catholic Committee for the Defense of Believers' Rights, banned by Soviet authorities, and pastor in Rudamina, Lithuania.

According to the Chronicle, Soviet authorities issued conflicting reports on the death of Fr.Juozas Zdebskis. The Department of Motor Vehicles reported on state-run Lithuanian television that a Zhiguli automobile owned by Zdebskis crossed the center lane, colliding with a milk truck, killing three passengers in the Zhiguli and injuring a fourth, R.Žemaitis. The cause of the collision was being investigated.

The national Soviet news agency TASS gave a slightly different version of the incident: Zdebskis' Zhiguli, driven by Sabaliauskas, was passing an automobile and collided head-on with a milk truck.

Zdebskis, Sabaliauskas and unidentified woman passenger were reported killed immediately; Žemaitis was hospitalized. The driver of the milk truck, slightly injured, was also taken to the hospital.

In neither report were the names of the milk truck driver, or the passengers of the automobile with Zdebskis' car purportedly was passing, mentioned.

After the collision, Zdebskis' car was towed and searched.

On the day of his death, the pastor's rectory telephone was disconnected by authorities. Friends learned of his death only a day later. The whole funeral took place under KGB surveillance. Those making funeral arrangements were brazenly followed by KGB automobiles.

The Chronicle concludes that "the shoving of Father Bronius Laurinavičius under wheels of a truck (in 1981), the sadistic murders of Leonas Šapoka and Mažeika (also priests), liquidation of the Lithuanian Helsinki Group, efforts to destroy the Catholic Committee for the defense of Believers' Rights at any cost, and constant KGB attacks on Father Zdebskis, allow one to for the supposition that this collision was not accidental...; all the more because various obstacles were posed to claiming the remains of Father Zdebskis and his personal effects".

According to unconfirmed reports from alleged eyewitnesses, Zdebskis was stabbed and beaten to death on the street. A photograph of the deceased, apparently made on the scene, is inconclusive.

In 1981, Fr.Zdebskis suffered severe suspicious chemical burns, also while riding his own car. He was taken to the hospital for treatment, where KGB agents ordered the attending physicians to diagnose Zdebskis' condition as venereal disease, an order they refused to comply with.

Zdebskis has been involved in other auto incidents before the accident that took his life. In 1974, he escaped injury after being forced off the road by two cars suspected of being used by KGB. In 1976, although a total abstainer, he had his license revoked from 18 months on charges of drunk driving, in an apparent effort to discredit him. Since Zdebskis travelled extensively, ministering to conscripts in the Soviet army ant to pockets of Catholics in remote areas of Siberia, Tadjikistan and Armenia, suspension of his driver's license forced him to curtail his activities and facilitated the tracking of his movements by the KGB. Last year another Catholic Committee member Fr.Vaclovas Stakėnas, survived an attack, similar to that which led to the death of Fr.Jerzy Popieliuszko (polish priest.Red.).

According to the Chronicle, the sole survivor of the collision, R.Žemaitis, gave contradictory accounts. Authorities forbade Žemaitis visitors.

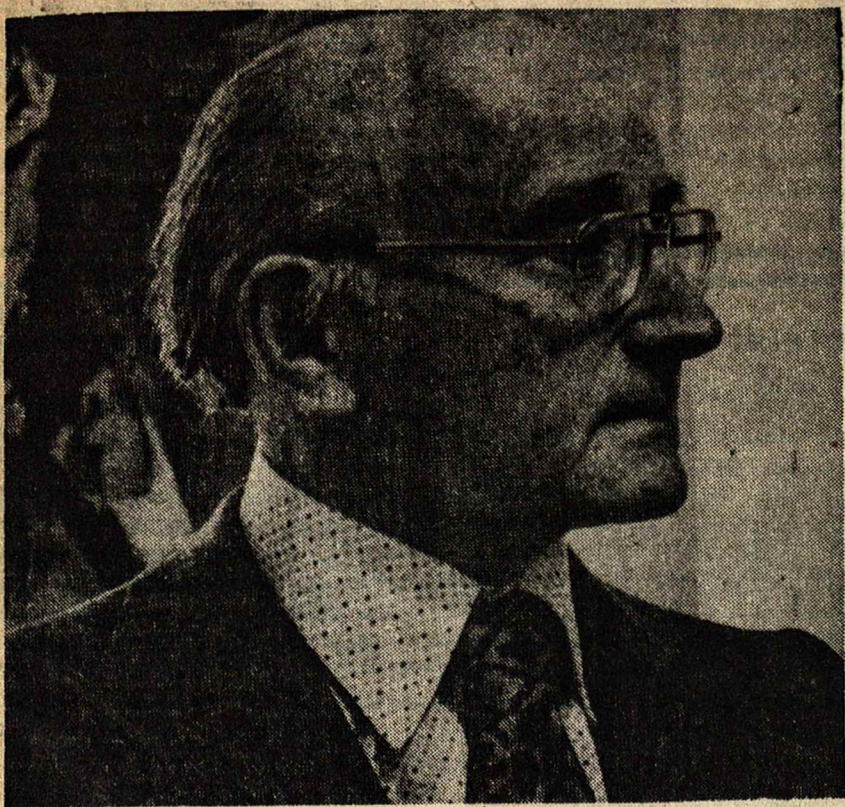
The Chronicle reported that two bishops, 100 priests and "countless throngs" of faithful, the greater portion of which consisted of youth, participated in Fr. Zdebskis' funeral February 10. His remains were buried in the churchyard over objections from the authorities.

This latest issue of the Chronicle is dedicated "to the late Fther Juozapas Zdebskis, zealous apostle of Christ's love, and loyal son of the Nation".

Zdebskis was 56 at the time of his death he would have celebrated his 35th anniversary as a priest this year.

KULTŪRINIS PUSLAPIS

ANTANO VAIČIULAIČIO 80-OJI SUKAKTIS

ANTANAS VAIČIULAITIS

Antanas Vaičiulaitis - rašytojas, pedagogas, žurnalistas, gimęs 1906 m. birželio 23 d., Vilkaviškio apskr., Didžiųjų Šelvių kaime, šiemet mini savo 80-tąją gimimo sukaktį. Kartu su juo minime ir mes visi, nes jis yra įėjęs į mūsų žymiausiųjų rašytojų eilę.

Pradžios ir vidurinį mokslą baigė Vilkaviškyje, kur būdamas paskutinėse gimnazijos klasėse, pradėjo skelbti savo eilėraščius ir apsakymėlius.

1927 m. įstojo į Lietuvos Universitetą Kaune. Čia pagrindinėms studijoms pasirinko lietuvių kalbą ir literatūrą. Šalia to studijavo prancūzų literatūrą, psichologiją ir pedagogiką. Pabaigęs Universitetą, studijas gilino Prancūzijoje Grenoblio ir Sorbonos universitetuose.

1934-35 m. mokytojavo Jėzuitų Gimnazijoje Kaune. Dažnai keliaudavo po Europą ir grįžęs 1938-1940 m. dirbo ELTOJE, skaitė paskaitas V. D. Universitete apie naująją lietuvių literatūrą.

1940 m. kovo-gruodžio mėn. dirbo Lietuvos Pasiuntinybėje Italijai, o tų metų pabaigoje persikėlė į JAV ir čia mokytojavo Marianopolio Kolegijoje (1941-1945) m.). Du metus redagavo savaitraštį "Amerika", 1947-1951 m. profesorius Scrantono Universitete ir nuo 1951 m. dirbo ilgą laiką JAV Informacijos Agentūroje.

Šalia gausios beletristikos taip pat rašė studijas įvairiais literatūriniais klausimais, dalyvavo chrestomatijų ir visuotinės literatūros vadovėlių rašymo sąstatuose, atliko visą eilę vertimų į lietuvių kalbą ir iš lietuvių kalbos.

Jo beletristikos svarbiausieji kūriniai - Vakaras Sargu Namelyje (1932), Vidudienis Kaimo Smuklėje (1933), Mūsų Mažoji Sesuo (1936), Valentina (1936) - už šią knygą jis gavo "Sakalo" Bendrovės premiją ir iškilo kaip subtilus psichologas, puikus stilistas; Pelkių Takas (1939), Kur Bakūžė Samanota (1947), Pasakojimai (1955) ir pasakų knyga Aukšinė Kurlpelė (1957). Taip pat jo kelionių aprašymai yra įžvalgūs ir literatūriniai meniškai apipavidalinti, pirmą kartą taip rašomi lietuvių literatūroje. Anot mūsų žymiojo literatūros kritiko prof. Juozo Brazaičio - "...jis lygiai stiprus ir meniškas kelionių įspūdžiuose. Pirmoje ir antroje knygoje sutinkame epizodų, kurie jausmų, vaizdų ir raiškumo dažnai pasiekia tokias menines aukštumas, kad yra tikri tos rūšies šedevrai ir lietuvių literatūroje unikumai".

Nors Antanas Vaičiulaitis savo literatūrinį gyvenimą pradėjo su poezijos kūriniais, į šią sritį stipriau nesigilino ir tik prieš keletą metų išleido poezijos rinkinį "Ir atskrido Volungė".

Jonas Aistis rašė, kad A. Vaičiulaičio kūrybos apipavidalinimui geriausiai tinka "klasinio realizmo" vardas ir esą pats autorius su tuo sutinka. Galima būtų pridėti, kad A. Vaičiulaičio realizmas yra lyrinis. Jis yra vienas tų senosios kartos lietuvių rašytojų, kuris išaugo lietuviškoje mokykloje ir Vakarų kultūros auklėjime, nemokąs nei rusų, nei lenkų kalbų. Nors aplinka, kurioje veiksmas vyksta yra gerai įsistebėta ir įrežta jo atmintin, personažai jam gerai pažįstami ir artimi žmonės, tačiau jo plunksnos braižu peržengia etnines ribas ir tampa visuotinių personažų gyvais ir artimais įkūnijimais.

Ištrauka iš romano "VALENTINA"

III

SENELIS

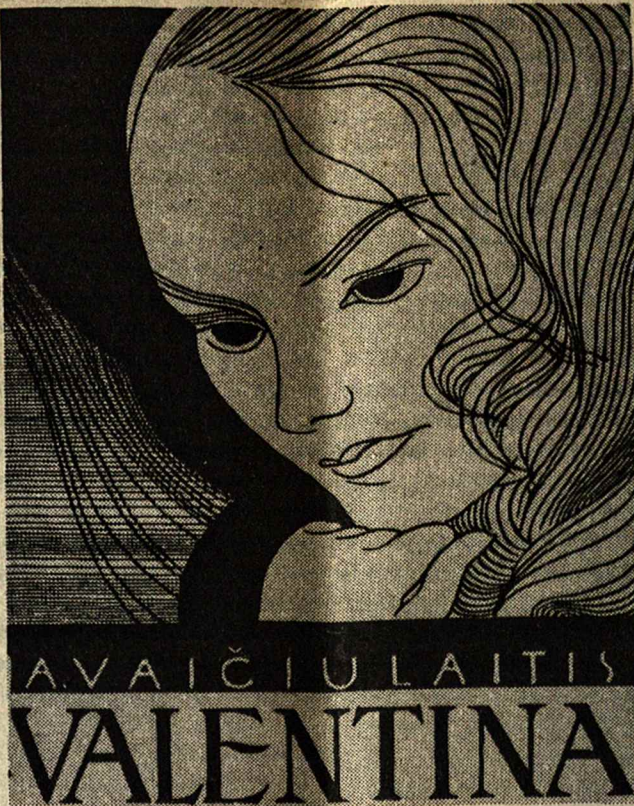
PERKREIPEŠ galvą - sunku jam buvo judėti visu kūnu - Žiobras žvelgė į vaikiną, o šis matė didelius baltymus tokiose pat didelėse, ramiose akyse. Iš jų sklaidėsi giedra ir ramybė, - ir jos pačios buvo pilksvai giedrios, panašios į lengvai paūkavusį dangų po lietaus. Jis sėdėjo prie didelio stalo, vienas prislinkęs prie kampo - toliau buvo praskleistas laikraštis ir mirko rožių puokštė. Ir sesuo atrodė taip pat šviežia ir gaivi: su juoda suknia, didelėmis klostėmis, lyg vargonų dūdomis, bekrutanciomis su kiekvienu grįžtelėjimu, su krakmolyta apikakle ir balta skarele. Ji buvo greta senelio ir jį penėjo. Kai ji tyliai sukiojosi aplink krėslą, iš po sijono kyštelėdavo raudonų - šlepečių snukučiai. Stebėdamas juos, keistai besiderinančius prie šitos senienų moteriškos, Antanas galvojo apie kruvinas vėžių žnyples, apie ežerą ir vieną plaukiję tenai.

- Ar jau po pusryčių? - klausė senelis.

- Jau.

- Aš, mat, į amžiaus galą išdykau: kažinkolei tvarsausi lovoje.

4 psl.

Romano VALENTINA viršelis, pieštas dail. T. Kulakausko (1936 m. Kaune).

- Tomai, vakar vėlai gulei, - kalbėjo sesuo.

- Ak, Genovaite, neimk purkštauti.

- Vos atkūtai, jau ir nenustygsti vietoje.

Užuot jai atsakęs, profesorius pakėlė balsą ir kreipėsi į Antaną:

- Matai, vyreli, kokias karčias Dievas leido moteris: tikri krienai...

Antanas nusikrenkštė. Nesusigriebdamas ką tarti, grybštelėjo už atlapo, perbraukė per plaukus, visas nu - raudęs. Ne, nuo šito kartumo jis neatsisakys: tegul bus tai našta - jis rykaudamas ją paims ir džiaugsis.

Priėjo prie lango. Vyšnios tingiai linkčiojo šakas. Paryčiu turėjo nulyti: drungnas vėjelis maišėsi su bičių dūgimu, bijūnų žieduose drebėjo sodrus lašai. Kambary tu tarpu terkštelėdavo lėkštės, skambtelėdavo šakutė ar peilis. Senelis valgė čepsėdamas ir atsidusdamas. Jis nevaldė dešinės rankos, ir Genovaitė kabino arbatiniu šaukšte - liu kiaušiniene ir dėjo į pražiotą burną: šėrė jį, lyg kregždė savo mažyčius. Išgėręs kavos, senelis užsirūkė. Gelsvi kamuolaičiai jam lūkuriavo tarp lūpų ir, pūstelėti, draikėsi aplinkui galvą. Viena sruoga virto žiedu ir kilo į lubas. Profesorius laimingai lydėjo tą žiedą, iš lėto irstantį.

- Ar tu nerūkai? - atsiliepė jis.

- Ne.

- Nė nerūkyk.

Ir su pasigailėjimu pridėjo:

- O man, daktarai leidžia tik du per dieną.

Sujudėjo krėslė pasikeldamas į viršų, nukratė pele - nus ir laukė, kol Genovaitė išneš indus. Jinai varstė duris, šlepsėjo ir šmižinėjo kambary, čia dulkindama knygas, čia keisdama staltiesę, čia laistydama gėles vazonuose. Antanas kantriai stovėjo prie lango. Jis nieko negalėjo pakęsti tarp senelio ir savęs. Jis pats ir artimieji, visi tie, kurie su Tomu Žiobriu buvo dirbę, jo artybę, itaką ir draugystę jautė, vadino jį seneliu - ir tą žodį tarė ar su meile, ar su tylia, beveik nedrąsia pagarba, kuri ir derėjo paskutiniam didžiosios, pasiaukojusios ir mus prikelusios kartos vyrui. Kiti jį šaukė profesorium, nors jau penkti metai jis buvo nuo šio darbo pasitraukęs. Tai buvo didysis jo draugas, kartais ūmus ir smarkus. Per dvejis metus jis priprato prie jo ir mokėjo nusileisti prie šitos jaunos sielos, būti su ja lygus ir vaikiškas. Antanui patiko paprasta, tiesi, bet drauge guvi ir subtili profesoriaus dvasia, juoba patiko, kad pats bičiulių turėjo mažą, sunkiai juos rinkdamasis. Ne, jis jų visai nesirinko: iš pirmo žvilgsnio jis žinojo, su kuriuo žmogum galės keliauti drauge ir atvirai. Iš pirmo susitikimo pasinešdavo visomis jėgomis į pasirinktąjį, pasinešdavo giliai širdyje, be išorinių ženklų, kad nebūtų atmetas ir apvilts. Ir kai jis rašdavo pritarimą, gerą žingsnį ir iš kiots pusės, tada prasidėdavo stipri sandora: tik tų sandorų taip nedaug būta...

Agrastuose prie tvoros šokinėjo čipsėdamas karaliu - kas. Štai Antanas neįjutė jokio skirtumo tarp savęs ir Marytės, kuri du sykius jį susitikio. Jokio slenksčio, jokio griovio jis nerado savo širdy, kad juodu atitvertų. Pamiršęs šitą kambarį, jis leido tai mergaitei grios taku eiti, leido šarkoms ir geniams plasnėti tarp šakų. Jis pats, vaigi, rykštė mosikuoja, nerūpestingai švilpauja tuo pačiu keleliu ir priešais save mata... Viešpatie, koki jos pečiai, koks žingsnių eiklumas.....

- Ehe!

Ne, tai ne jis stebisi: senelis šaukė jį.

- Debesyse, broleli, vaikštai.

Slėpdamas savo sumišimą, Antanas vertė storo sąsiuvinio lapus ir įsižiūrėjo į aiškia, ramybės pilną rašyseną paskutiniuose puslapiuose:

- Be manęs dirbot?

- Klebonas atvedė man tokią žebenštukę...

Senelis juokėsi ir gudriai stebėjo Antaną.

- Ji ne iš Kirbynės, o iš Griežės kaimo - ten prie įlankos.

Vaikinas pritarė galva: taip, tegu bus iš Griežės.

- Skaudvilytė... Gal pažįsti?

- Ne.

- Kad aš jaunesnis būčiau.

Antanas susigėdęs pažvelgė į lubas - jis buvo pagalvojęs: kodėl senelis savo laiką nevedė? Šita mintis jam atrodė nusikalstama. Jis ginė ją nuo savęs, kaip ir kitas panašias, ilga eile susirikiavusias į sibraičius smegenis ir ten drumstis. Todėl buvo patenkintas, kai profesorius

dunkstelėjo kairiaja ranka į stalą ir pakėlė dideles, susimastčiusias akis nuo užrašų: taip jis pradėdavo darbą. Vaikinas pamirkė plunksną ir jam pūstelėjo smagi vilnis širdyje, kad po anos lengvos, giedrios rašysenos galės išvedžioti eilę sunkių, riebių savo raidžių. Jis įsmeigė plunksną į popierių, padarė tašką ir laukė, kuria raide pradėjus. Profesorius vėl grįžo į savo pastabas, su - trauktas čia dideliuose lapuose, čia mažuose, apdraskytuose sklypeliuose, grįžo į ilgų metų triušą, surinktų iš visų mūsų žemės paminklų, iš akmenų, iš kryžių, iš kiekvieno senkapio ar pilies griuvėsių, iš knygų ir rankraščių. Žila barzda tyliai čiūžėjo po šituos nebylius praeities liudytojus, lyg žadino juos kalbėti, virsti gyvu kūnu, atgimti žėrinčiuos vaizduos.

- Perskaityk, kuometen baigiau.

- "Ir kai mes stebim sunkius akmenis mūsų senovės pastatuose, rūstūs granito luitai mums tampa gyvi ir byloja: kalba jie, kad vienos rankos, vienas žmogus negalėjo jų sukrauti, kad tam darbui reikėjo talkos, reikėjo draugės, reikėjo kolektyvaus gyvenimo, ir iš to mes regim mūsų tėvus ir protėvius, gyvenusius benduomenė - mis jau pačioje mūsų tautos aušroje..."

- Gerai.

Ir jis diktavo toliau. Jo balsas sklaidėsi iškilmingai ir didžiai, liejosi ilgais sakiniais, kuriems jis pritarė, palengvėle siūbuodamas galvą. Kambaryje ir namuose buvo tylu. Tik šitie gūdūs žodžiai sklido, kilo augstyn ir dusliai atliepė kertėse. Pro langą plaukė baltas debesėlis, padūmavęs apačioje. Įlėkė širšė, apuko ratą ir vėl nu - skrido. Senelis pamiršo savo užrašus, jo mintys blaškėsi, jis kūrė galingus regėjimus, iš grabų kėlė ramybės iš - troškumus, leido jiems dar kartą keliauti raistais, kautis su žvėrimis, kopinėti bites ar grįžti į savo kiemus. Ant jo kaktos išsimušė pora raudonų dėmių.

- Pasilsėk, - ūmai tarė jis.

- Ne taip greitai pailstu.

- Nieko, nleko... Perskaityk, ką parašei.

Antanas nusikosėjo. Žinojo, kad senelis mėgsta klausytis savo raštų: jis klausėsi tarsi stebėdamasis, kad štai iš jo galvos ištryško tos netikėtos mintys, visa šita nerimstanti srovė. Tarpais nutraukdavo, taisydavo susipainiojusį perijodą - jis jautė silpnybę tiems ilgiems sakiniams, kurie vilnija, daro vingius ir užuolankas, bėga pirmyn, tai vėl grįžta atgal ir baigiasi staigiu atsidūsėjimu.

- Kaip tau atrodo?

- Aš visados mąščiau, kad jūs esate gerame kelyje.

- Būtent?

- Jūs juokiatės iš negyvų tiesų.

- Gerai pasakei, sūnau. Tiesą reikia gerti kaip vyną, o ne kalti sausais įrodinėjimais, kaip vinį į sieną. Ir aš visai neįrodinėju: aš teigiu, aš skelbiu - tik šitokiu keliu žmonėms perduodami dideli dalykai. Taip, aš juokiuos iš sustyrusių, sudžiuvusių ir nuo sausros girgždančių smegenų. Aš noriu, kad mano žodžiai apimtų visą žmogų, patrauktų ir nęstų jį, perlūtų jį iš paskutinio siūlo, netyginant audros sriautai. Aš noriu, kad jie praplėstų kūdį - kio nustebusias akis, pavergtų jaunuolį žydinčiuos jo metuos, būtų paguoda suaugusiam ir ramybė seniui. Dėl to aš savo mokslo darbams statau tokius reikalavimus, kaip menui. Mano darbas sunkesnis kaip dailininko ar rašytojo: aš derinu du dalykus, dvi teisybes. Ir tu, mano vaike, suprasi, kad dėl šito derinimo aš nesu objektyvus: aš sakau ne visų mokslą, bet savo mokslą, savo tiesą. Jeigu reikia, aš jas darau galingesnes, labiau žėrinčias. Ir aš noriu, kad mano mokslu tikėtų, jį mylėtų, sudėtų ir kiti į jį savo jausmus ir aistras. Aš nekenčiu tų, kurie vedžioja nosimi po pergamentus, po geltonus senų laikų popierius ir nieko daugiau nemato, kaip pergamentą ir popierių. Aš už kiekvienos raidės, už kiekvieno taško regiu kraują, regiu tūkstančius alsavimų ir mirčių. Šaltas mokslas yra nusižengimas. O, jūs išminties boseliai, kurie traškėdami riedate ir giriatės: mes suskaitom tūkstančius skruzdės akių, mes ištiriam uodo sparnelį, mes žinom daugel gerų dalykų. Bet aš sakau: kas iš jūsų gerų ir negyvų žinių, jeigu jos neatliepia visų mūsų kančioje ar džiaugsmo, jeigu tuos nugarbusiuos tyrinėjimus nebuvo galvota apie visos žmonijos troškulį ar paguodą. Jūs pageltę protai, kurie nuplikote dvidešimt metų sulaukę, aš jūsų gailėjausi, savo širdyje verkiau jūsų ir nekenčiau...

Jis pūrtė galvą, nutilęs stebėjosi savo mintyse ir gaudžiai žvalgėsi aplinkui. Antanas gėrėjosi šituo įsisiūbavimu, tuo nekaltu įnirtimu ir savo dvasioj pritarė alei žodžiui.

Širšė vėl nutūpė ant stalo ir pūščiojo dryžų savo pasturgaltu. Antanas nuginė ją laukan ir persisvėręs ant lango nuskynė rožę. Darželyje plunkėsi Genovaitė: buvo ten įsikrausčiusi višta su pūkuotais viščiukais. Moteriškė mojavio skepetą, tūpčiojo ir bėginėjo pro lysves bijodama šaukti, kad netrukdytų broliui. Mažyčiai spraudėsi tvoroje, savo geltonomis kojomis spardydami žemę, ar bailiai puldinėjo nuo vieno plyšio prie kito, neišmanydami kur dingti. Perekklė užlindo už krūmų, kaišiojo galvą į kiekvieną spragą, lakstė pašlurpusti, piktai kurkdama ir negalėdama atitikti skylės, pro kurią čionai pateko. Pri - spirta kertėje ji staiga atsikreipė į Genovaitę, pašliauše kaklą ir praskėtė sparnus, lyg norėtų kaptis. Taip sutikta, moteris svirstelėjo atgal: rodėsi, kad abi jos išsigan - do viena antros. Klegėdama višta spruko pro juodą sijoną, suplasnojo ir su riksmu persirito per tvorą į kiemą.

- "Kova buvo, kraujo daug tekėjo", - užniūniavo Antanas, grįždamas prie stalo.

- Iš kur toks linksmas?

- O, taip sau...

- Šiandien užteks. Pasilink pirmą "Papročių" dalį.

Turėdamas laiko nurašyti... Ar smarkiai dirbi?

- Nelabai. Vėliau sėsiu prie egzaminų.

- Susitrukdei pavasarį.

- Ak, ta liga man...

- Vaikė, pasilsėk, išmesk iš galvos rūpesčius... Ko tu juokies?

(nukelta į 5 psl.)

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

IŠ PADANGĖS MIELOS

(IŠ SPAUDOS OKUPUOTOJE LIETUVOJE IR IŠEIVIJOJE)

100-TOSIOS DAIL. JUSTINO VIEŅOŽINSKIO GIMIMO METINĖS

Dailininkas ir Kauno Meno Mokyklos įsteigėjas Justinas Vienožinskis gimė 100-ųjų metų sukaktuvių proga buvo pagerbtas Lietuvių Dailės Muziejuje. Čia vyko jo visuotinė darbų paroda, suradus apie 250 jo tapybos darbų, raizinių ir piešinių, kurie buvo išblaskyti po įvairius Lietuvos muziejus, kultūros įstaigas ir privačiuose dailės rinkiniuose.

Gimė 1886. VI. 29 d. Rokiškio apkr. Obelių valsčiuje, Liepinės dv. Mirė 1960 m. liepos 29 d. Vilniuje.

Lankydamas privačią gimnaziją Mintaujoje ir Maskvoje pradėjo domėtis tapyba.

1908 m. stojo tikruoju studentu į Krokuvos Karališkąją Dailės Akademiją, kur pasišėmė dideliais gabumais, gavė 3 medalius, 2 pagyrimo lapus ir laimėjo 5

TOKIA GARBĖ – TOKIA JOS PABAIGA ...

Vokietijoje (1981) išleista Erich F. Sommer'io knyga "Das Memorandum". Knygos autorius, kalbėdamas apie Dekanozovo nediplomatinę misiją Kaune 1940 m. birželio – liepos mėn. rašo:

V. G. Dekanozovo panaudojimas užsienyje – nepriklausomoje Lietuvoje (1940 m. birželio – liepos mėn.) nesiskyrė nuo jo pagarsėjusių darbų trijose Užkaukazio respublikose, kur jis lemiamai prisidėjo, likviduojant jų nepriklausomybes ir suverenumą dvidešimtais metais. Į Kauną jis buvo atsiųstas ne Sovietų Socialistinių Respublikų Sąjungos diplomatinio atstovo, bet Sovietų Sąjungos priverstinio prijungimo organizatoriumi ir koordinatoriumi.

... Vėliau jo veikla Sovietų Sąjungai tapo nebereikalinga. Todėl jis 1952 m. turėjo grįžti į Gruziją, vėliau suimtas, atgabentas Maskvon, nubaustas miriop ir 1953 m. gruodžio 23 d. sušaudytas.

Bronius Nemickas,

"Kaip Dekanovas ruošė Lietuvos užgrobimą".

V A L E N T I N A (1900-1980) atkelta iš 4 psl.

- E, seneli, kartais malonu turėti rūpesčių.
- Suprantu: kiekvienas turi savo žydėjimą. Žydėk, sūnau, ir būk laimingesnis, negu mes kad buvom.
Ir susimąstęs glostėsi barzdą.
- O kaip namie?
- Onutė siunčia jums linkėjimų.
Onutė buvo ketverių metų Antano sesuo: su ja dažnai juodu šnekėdavosi apie profesorius, kuris čia būdavo pasakų milžino, čia Kalėdų dieduką rolė. Ir šitas diedukas nesigynė, - jam smagu buvo, kad kažin kur toli, laukų pašlaitėse, kūdikis kartais jį atsimena, savo geroj širdy apmąsto jį, nepažįstamą žmogų. Jis susigraudino ir tarė, žiūrėdamas sau į rankoves:
- Beje, ką veiki šį vakar?
- Nieko.
- Ateik pas mane vėžienos: čia toks Kostas man užteikė.
- Pažįstu.
- Ir pasistenk būti dailesnis.

Antanas šyptelėjo linksmai: taip, jis suprantas paslaptinę senelio mirktelėjimą.
Pasibruko užrašus po ranka, stragiai apsisuko ir, jau gatvėje, uždainavo:
- "Žuvėjai žuvavo, Marytė sugavo..."

X

N A M U O S E

..... Juodu išėjo į sodą. Aviliai sunkiai dūzgė. Vienas jų, kaip varškė, buvo aplipęs bitėmis. Jos nelėkė į darbą, buvo susimetusios į kamuolį aplink laktą, kitos nirtėdamos lakstė siena, kilo į orą ir zirzė aplink šakas, pamiršusios laukus ir gėles. Valentina žiūrėjo susirūpinusi, beveik nelaiminga.

AA CENTRINĖS:

Montreal 273-7544

Ottawa 523-9977

Toronto 489-3693

Hamilton 522-8392

London 438-1122

Windsor 252-3842

Calgary 287-2712

Winnipeg 233-3508

Sudbury 674-6217

JEIGU GERI IR GALI CERTI – TAVO REIKALAS

JEIGU NORI MUSTOTI – MŪSŲ

ATEIK Į LIETUVIŲ A.A. (ALCOHOLIC ANONYMOUS) GRUPĖS SUSIRINKIMĄ, SUSIRENKAME KIEKVIENA TREČIADIENI, 7722 GEORGE ST. LA SALLE, QUE. 8 val. vakaro

ARBA SKAMBINK MUMS:

Leonui G.: 366-2548 (namų); 489-5391 (darbo);

Henrikui N.: 366-7770 Dainiui L.: 768-9606;

JONUI R.: 337-8637

TAUTA YRA TADA ŽUVUSI, KAI JI PATI SAVĖS IŠSIŽADA. JOKIOS KITOS PAJĖGOS JOS SUŽLUGDYTI NĖGALI
Dr. Gv. Valančius

KALBĖKIME SU SAVO VAIKAIS IR VAIKAIČIAIS VIENA GRAŽIAUSIŲ IR SENIAUSIŲ KALBŲ – LIETUVIŠKAI!

nas, A. Samuolis, A. Valeška ir kiti.

• Skelbiama, kad gamtos sąlygos buvo labai geros vaismedžiams. Tik nerashma, ar žmogaus sudarytos sąlygos to gausaus derliaus nenuleido niekais per neatsargumą ir bukaprotišką užsispyrimą be apsaugos laikant Černobylio jėgainę...

• BUDAPEŠTE vykusiame tarptautiniame dirigentų konkurse Lietuvos Valstybinės Filharmonijos simfoninio orkestro jaunas dirigentas Gintaras Rinkevičius laimėjo antrą vietą. Konkurse dalyvavo 51 dirigentas iš 28-ųjų valstybių.

• Skelbiama, kad šią vasarą Lietuvoje išsės ir gydisys apie 240.000 Černobylio katastrofoje nukentėjusių vaikų Palangoje, A. Panemune ir kitur. Kodėl jie nepasiūsti atstogauti į Kremliaus tvarkomas vasarvietes kaip pav. prie Juodosios jūros, liuksusinėse "dačose"? Ar kur nors šilto klimato Dubrovnikos-Jugoslavijoje ar panašiai, kur nebuvo užtemdę dangaus nuodingieji iš Černobylio atklydę debesys...

Ir ką už tą "globą" gaus vaikai Lietuvoje???

• STUNGIŲ kaime tyrinėjamasis VIII-IX a. kapinynas, gausus radiniais. Iš jų aiškiau, kad čia gyvenę prieš 1000 m. žmonės buvo ga-

- Iš tikrųjų, kokios netikėtos bitės – vos tėtis išvažiavo, tuoj ir išėjo iš proto visas avilys. Negalėjo ar vakar splesti, ar palaukti rytojaus dienos.
- Gal dar nelėks, - guodė Antanas.
- Taip, o bijoti reikia. Tėtis jokių būdu nenorėtų pražaidoti spiečiaus.

Ji pažvelgė į sodą: ten po obelimi buvo suolas – stora lenta, prikaltą prie dviejų kuolų.

- Einam, ką čia stypsosim.

Juodu susėdo palikę tarp savęs išmintingą tarpą. Antanas pavydžiai žvairavo į tuščią vietą, lyg ją būtų užėmęs žmogus ar nematoma, kliudanti dvasia. Drąsinosi arčiau prislinkti, tačiau jį varžė mažiausias palinkimas į Valentinos pusę, nes galvojo, kad jina žino slaptą jo troškimą: išsiduoti, padaryti tai, ką tave mano padarysiant kitas – jam atrodė savęs pažeminimas. Ir juo geidė, kad judviejų keliai, judviejų alkūnės susiliestų, juo jautėsi kebliau; stiprėjo įsitikinimas, kad jis nė sprindžio nepriartės, lyg juodu būtų skyręs koks daiktas, sunki, nepajudinama uolos skeveldra. Ši kliūtis ėmė jam augti, tapo akla, būtina siena, nors drauge ruseno viltis, kad visa painiava, ta sunkenybė turėtų kažkaip netikėtai dingti. Po kojomis, kvepiančiam šiene, mirguliavo nuo šakų atsimušę šviesos ir šešėliai – jie žaidė, gėso, čia vėl skaidrėjo ar raibuliavo, kaip vanduo derindamiesi į lapų virpėjimą ir lėtą viršūnės supavimąsi. Geltoni, vėsūs ruožai glausėsi Valentinai ant kojų, drėbėjo ir slankiojosi, tarpais visai išnykdamai, susimaišydami. Štai spindulys prasiveržė tiesiai ant balto smaigalio, ant pakilusio, nuogo pėdos gūbrelio už baltos sagties.

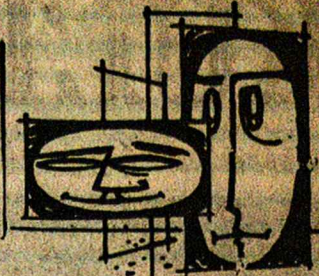
- Laiminga saulė, - šiurkščiai ir nuoširdžiai sumurmėjo Antanas.

- Na, dabar pradėsit ant jos pykti, - nusijuokė Valentina.

Ir ji atrėmė ranką į tuščią vietą. Oda ties riešu ir ties alkūne pasiraukšlėjo, smulkios vagutės susipynė ten viena su kita. Jis stebėjosi plonais, ilgais pirštais, stebėjosi baltomis delčiomis naguose. Tenai, kur baigėsi rankovė su raudonomis strigomis, jis matė tris rudus spuogelius, - ir jam viskas buvo taip miela, kad manė: štai, apkabins jos įremtą plaštaką, suspaus ją taip smarkiai, kad Valentinai net ašaros išstryks. Ir juodu abu pasakui juoksis, ir ji bars jį. Vėl jis mąstė, kad to niekados nepadarys. Papurtė galvą, su savim ginčydamasis, susikrimtęs.

(bus daugiau)

KREVI VEIDRODŽIAI

NUO GNYBTUKŲ IKI SKAITYTUVŲ

Sunku įsivaizduoti, kaip reikėtų dirbti be tokių raštinės reikmenų kaip pieštukas, popieriaus gnybtukų, daigintojo (xerox) ir kitų, kasdieną vartojamų daiktų. Jie visi buvo išrasti ar patobulinti netaip jau seniai:

- Trintukas buvo naudojamas jau 100 metų, kai 1858 m., Philadelphia gyventojas Hyman Lipman'as sugalvojo pritaisyti trintuką ant pieštuko galo. Pieštuku vidutiniškai galima parašyti iki 45.000 žodžių.
- Anglinį popierį kopijoms daryti išrado anglas Ralph Wedgwood'as 1806 m. Iki to laiko visas kopijas reikėdavo perrašyti ranka.

- "Ballpoint" - rašalinis pieštukas - pirmą kartą rinkoje pasirodė 1945 m., New Yorke, garsioje Gimbel's įvairių prekių parduotuvėje ir tada jis kainavo labai brangiai - \$12.50. Tačiau per keletą valandų išpiko visus 10.000 pieštukų.

- Švedo imigranto į JAV sūnus Chester Carlson'as 1940 metais užpatentavo kopijavimo procesą, pavadindamas jį "xerography". Bet jam nesisekė įtikinti nė vienos iš 20-ties gamyklų (įskaitant IBM ir RCA) jo išradimo naudingumu. 1947 m. Haloid Kompanija nupirko šį patentą ir pradėjo gaminti mašinas Xerox pavadinimu. Taip ši kompanija tapo viena iš sėkmingiausių.

- 1901 m. Arthur Pitney įpyko, pastebėjęs kaip jo bendradarbiai vaginėjo pašto ženklus iš darbovietės ir išrado mašinėlę, kuri užantspauduodavo pašto ženklo vertę ant siuntinio. Po 19 metų šis ženklavimo būdas buvo legalizuotas Kongreso.

- Norvegas Johann Waaler'is užpatentavo popieriaus gnybtukus 1900 m. Jie gaminami iš labai plonės plieno vielos.

- Pirmoji skaičiavimo mašinėlė buvo išrasta jau 1642 m. prancūzo matematiko Blaise Pascal'io. Tuomet jo mašinėlės pagalba buvo galima tik sudėti ir atimti.

- Antrojo Pasaulinio Karo metu pagamintas pirmasis skaitytuvai (kompiuteris) svėrė 5 tonas (.) ir jam reikėjo 500 mylių ilgio vielų.

"NL" NAMŲ REMONTO VAJUI AUKOJO:

P. Šimelaitis - \$100; Viktoras ir Jadvyga Dagiliai - \$100; X. P. J. M. - \$100;
V. Klučinskas - \$50; J. Bitneris - \$50; V. Š. - \$40; V. Žemaitaitis - \$25; Jonas ir Stasė Latviai - \$20; K. Milėris - \$20.
VISEMS - nuoširdus AČIŲ.

"NL"

Nepriklausomos Lietuvos

NAMŲ REMONTO

VAJUS

REIKALINGA \$15,000

MALONŲ "NL" SKAITYTOJAI,

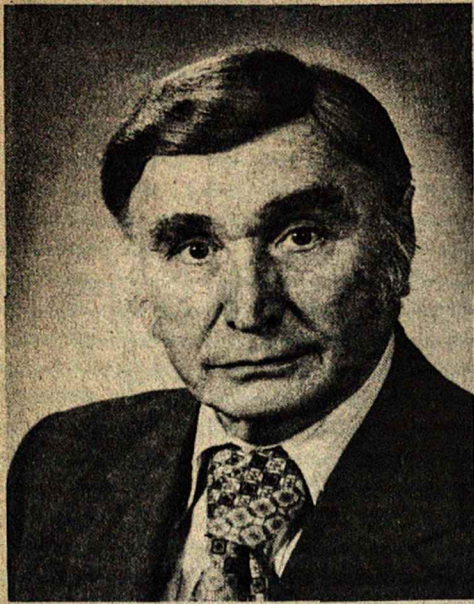
Prašome pasinaudoti žemiau

esancia atkarpa ir ją

atgal atsiųsti "NL" adresu:

7722 GEORGE ST. LASALLE, P.Q.
H8P 1C4, CANADA

Mr. Mrs.
Adresas
Siunčiu už "NL" PRENUMERATĄ 198 m. dol.
"NL" NAMŲ REMONTO VAJUI dol.

Jurgis Strazdas
(1906.X.3. - 1986.VII.1.)

1986 m. liepos mėn. 1 d.,
Toronte, po ilgos ir sunkios
ligos amžinybėn iškelia-
vo visuomenininkas Jurgis
Strazdas.

Palaidotas Mississaugoje,
lietuvių kapinėse. Pamaldas
laikė kun. K. Kaknevičius.
Iškilmingose laidotuvėse
prie karsto atsisveikino eilė
organizacijų atstovų.

Velionis rėmė ir priklausė
Lietuvių Varpininkų Fi-
listerių Draugijai. Varpininkų
vardu atsisveikinimo
žodį tarė L. Girinis-
Norvaiša.

• LAIKU ATSIUNTE PRENUMERATĄ - NEAPSUNKINA -
TE SAVES IR PALENGVINATE MŪSŲ DARBĄ. AČIŲ. "NL"

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiam TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE

MCKA:	IMA:
7% už 90 dienų term. indėl.	už asm. paskolas nuo ... 11%
7¼% už 6 mėn. term. indėl.	už nekiln. turto (mortgages):
7½% už 1 metų term. indėl.	su nekeičiamu nuošimčiu
7½% už 2 metų term. indėl.	1 metų 10%
7½% už 3 metų term. indėl.	2 metų 10¼%
8½% už pensijų planą	3 metų 10½%
7¼% už specialią taup. s-tą	(fixed rate)
7% už taupymo sąskaitas	su keičiamu nuošimčiu
6-7½% kasd. palūk. sąskaita	1, 2 ar 3 metų 9¼%
6% už čekių sąskaitas	(variable rate)

AKTYVAI VIRŠ 53 MILIJONŲ DOLERIŲ

Asmenines paskolas duodame iki \$65,000 ir mortgicijus iki 75% (kai-
nato turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedau-
giau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki
\$10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama pin-
ginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express). Kitos pasko-
los: (Line of Credit) ir antrieji mortgicijai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais —
nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais —
nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val.
po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta).

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West,
Toronto, Ontario
Telefonai: 532-8723 M6P 1A6
ir 532-1149

TARPTAUTINIS KARAVANAS TORONTE 1986.6. 20–28 dienomis Toronte:
Lietuvių Tautodailės Inst. Toronto skryčiaus lėlių paroda su tautiniais drabužiais,
audiniais, juostomis ir medžio dirbiniais.

"VILNIAUS" paviljone.

Abi nuotraukos St. Varankos

"Kada sakome paskutinį atsisveikinimo žodį JURGIUI STRAZDAI, sakome atsisveikinimo žodį mūsų generaci-
jos nariui, kuriam, kaip ir daugeliui mūsų, su liūdesiu
teko nešti išvietinto, arba "DP" žmogaus likimą.

Jurgis Strazdas neabejotinai buvo iš tų šulų, kuriuos
Vincas Kudirka, mūsų Himno autorius, skyrė prie
Lietuvos ateities kūrėjų ir statytojų.

Baigdamas Ukmergės gimnaziją, J. Strazdas jau buvo
vienas iš geriausiai baigusių Dr. Vinco Kudirkos literatū-
rinių raštų žinovu. Baigęs Vytauto Didžiojo Universitetą
Kaune, jis tampa fiziku-chemiku, ekonomistu, koopera-
tininku.

Okupacijų metais jis dirba V. D. Universitete fizikos-
chemijos katedros vyresnio asistento pareigose. Nuo jau-
natvės įsijungęs į aktyvią Varpininkų organizaciją, jos i-
dėjų laikėsi iki paskutiniųjų gyvenimo valandų. Bendra-
darbiavo "Varpo" žurnale ir kartkartėmis jam skirdavo
stambesnes paramas.

Nebuvo Jurgis Strazdas abejingas jokiai lietuviškai
apraiškai. Atvira širdimi sutikdavo savo idėjos kritikus.
Tvirtai tikėjo savo tiesa, nes žinojo, kad jo išpažįstama
idėja yra eilinio lietuvių, liaudies žmogaus tiesa. Toji
paprasta varpininkų - liaudininkų kooperacinė idėja Jur-
giui buvo kelrodžiu. Jo įsigytas ekonomijos ir koopera-
cijos mokslas bei socialinis teisingumas leido jam čia iš-
eivijoje turėti nemažą bendradarbių - kooperatininkų. Jo

rūpesčiu čia kūrėsi ekonominiai lietuviški sambūriai: LIE-
TUVIŲ NAMAI, "PARAMA", "TALKA" ir kt.

Jo būdo savybės - supraciti ir kalbėti paprasto žmo-
gaus kalba - leido jam jaustis lygiai akademikų bei vado-
vų posėdžiuose, ar paprastuose susirinkimuose. Neskir-
tė jis lietuvių ir savus ir svetimus, į išrinktuosius ir pa-
liktuosius - visi jam buvo artimi ir mieli, kurie siekė
Lietuvai laisvės.

Pilki žemdirbiai ir buvę beraščiai baudžiauninkai,
"Varpo" išbudinti bevardžiai savanoriai ir tylūs Miško
Broliai tikėjo Lietuvos Himno idėja. Todėl idėjos nemirš-
ta, o miršta tik žmonės. Tas, kuris čia žemėje mylėjo
žmones, žino, kad atsisveikinimo valandą liksi vienas: Ty-
lus apmąstydamas pasako daugiau, negu iškalingas žodis.
Ilsėkis ramybėje Jurgi, šioje Kanados žemėje, nes
tavo mieli gimtieji namai Pagiriuose tebėra pavergti."

CARAVAN 86 - PAVILJONAS "VILNIUS"

Stepas Varanka

Šiais 1986 m. įvairių tau-
tybių 18-tasis "Caravan" To-
ronte, kaip ir kiekvienais
 metais, vyko antroje birže-
lio mėnesio pusėje nuo 20
iki 28 dienos. Šiais metais
Toronte buvo įrengta, be-
rods, 50 paviljonų.

"Metro Toronto Interna-
tional CARAVAN" progra-
mos iniciatoriai buvo Zena
Kossar su savo vyru.
Pirmasis Karavanas Toronte
įvyko 1969 metais. Su kiek-
vienais metais paviljonų
skaičius didėja.

Lietuvių paviljonas yra
pavadintas "VILNIUS". Pra-
džioje, pirmaisiais metais,
lenkai reiškė lietuviams sa-
vo nepasitenkinimą dėl "jų"
Vilniaus miesto vardo savi-
nimosi... Dabar šiek tiek
apsiramino.

Lietuvių "VILNIAUS" pa-
viljonas buvo įrengtas Pran-
ciškonų Prisikėlimo parapi-
jos salėse. Pagrindinė salė
buvo išpuosta tautiniais iš-
dirbiniais ir piešiniais bei
paveiksiais.

Karavano metu kiekviena
tautybė stengėsi kiek galima
iškilmingiau ir puošniau į-
rengti savo "atstovybę" - pa-
viljoną. Kiekviena tautinė
grupė rengia parodas, sudau-

ro menines ir kultūrinės
programas. Kiekvienos tau-
tybės paviljono programoje
svarbi dalis yra "kulinarija".
Kiekviena tautybė gamina
savo krašto mėgiamus val-
gius. "Vilniaus" paviljono
virtuvės vyriausia "šefė"
buvo B. Greičiūnienė, spe-
cialistė "kugelių" ir "ce-
pelių". Dievačio Bacho
skystimėlius tvarkė ir iš-
troškusius tenkinio K. Bud-
revičius. Pyragus, pyra-
gačius ir įvairius skanumy-
nus parūpino įvairių moterų
organizacijų valdybos.

Nedėkingą koordinatoriaus
naštą vilko energingas Kės-
tutis Raudys, kuriam bu-
vo sunku sutelkti didesnę bū-
rį savanorių-talkininkų. To-
kiam sudėtingam pareigumui
be gausios būrio padėjų
neįmanoma apsieiti. Talki-
ninkų trūkumas - tai rengėjų
problema.

Paviljono "VILNIUS" bur-
mistro pareigas kruopščiai
ėjo vilniečio Bronius ir
Primos Sapliū sūnus Al-
vydas. Jo padėjėju buvo
Linas Garbaliuskas.

Paviljono karalaitės gar-
bingas pareigas ėjo "Sutar-
tinės" vieneto dainininkė Zi-
ta Gurklytė.

Mūsų jaunimas turėtų

skaitlingiau prisidėti prie
Tautodailės parodų "Vil-
takininkavimo tokiems pa-
rengimams, kur yra repre-
zentuojamas Lietuvos ir lie-
tuvių vardas. Šiandieną būti
lietuvių - tai didelė garbė.
Kiekvieno jaunuolio prisidė-
jimas prie lietuviškos veik-
los - tai pagalba Lietuvai.

Karavano programa
Pagrindinę programą šiais
 metais teko atlikti "GINTA-
RO" Ansamblio visoms gru-
pėms. Šis Ansamblis 1985 m.
atsventė 30 metų veiklos -
šokių sukaktį.

Dabartinio "Gintaro" An-
samblio pirmieji gležni žie-
deliai pradėjo dygti 1950 m.
Toronte. Būsimo "Gintaro"
sėklą sėjo senieji imigran-
tai. Po 2-jo Pasaulinio Karo
lietuvių eiles papildė DP i-
migrantai.

"Gintaro" jaunimas ne tik
šoka tautinius šokius - jie
dainuoja ir groja orkestre.
Vienu metu "Gintaro" visą
grupę sudarė virš 160 asme-
nų. Šiuo metu vyriausia
"Gintaro" šokių vadovė ir
mokytoja yra Rita Kara-
sienė ir jos vyrai
Juozas R. ir J. Karasie-
jams talkininkauja D. Nau-
sėdienė, G. Paulio-
nienė, R. Yčienė ir
kitos.

"VILNIAUS" Paviljono pa-
roda pasižymėjo daugiausiai
30 cm. aukščio lėlėmis, ap-
rengtomis tautiniais drabu-
žiais. Buvo keletas ir ma-
nenų - moterų ir vyrų, tau-
tiniais drabužiais papuoštų.
Prie lėlių medžio išdirbi-
niai, skulptūros ir drožiniai
jungė lėlių parodą.

Savo audimo gabumus de-
monstravo A. Vekterienė,
B. Pilipaitienė, L. Na-
krošienė, I. Poškutė ir
kitos. G. Baltaduonienė
lankytojams demonstravo
kaip iš šiaudų galima paga-
minti papuošalus.

Tautodailės parodą "Vil-
niaus" paviljone įrengė Lie-
tuvių Tautodailės Instituto
Toronto skyriaus narės, ku-
riam vadovauja A. Vaito-
nienė.

"Gintaro" Ansamblio jau-
nimo visos grupės pakaito-
mis energingai, jaunuoliškai
šokdami žavėjo lankytojus.

Šiais metais lietuviško pa-
viljono programos sudaryto-
jai įjungė netikėtą "novum"
lietuvišką "Elvį". Jis yra
Lakevičius - Hal' Elvis
Conway, kuris su or-
kestru "Tzygany" įvairino
dienos programą. Jo pasiro-
dymu jaunimas buvo labai
patenkintas.

Paviljonas "VILNIUS" ap-
rūpino lankytojus lapeliais
su trumpa informacine me-
džiaga apie Lietuvą anglų
kalba. Ant stalų buvo išde-
lioti 10x14 inčų lapais su Lie-
tuvos valstybės kontūrais, su
staigiančio vilko ir Gedimi-
no pilies atvaizdu, šalia pri-
dėtas trumpas miesto įkūri-
mo legendos aprašymas. Šis
patrauklus reklaminius lapas
buvo paruoštas anglų kalba.

Nuoširdi padėka priklauso
visų trijų lietuvių parapi-
jų moterų būreliams, "Gin-
taro" ir "Atžalyno" ansam-
blių tėvų komiteto nariams,
KLB Toronto Apylinkės pir-
mininkui Algijui Vaitiū-
nui, visiems Valdybos na-
riams ir visiems prisidėju-
siems savo darbais ir pini-
gais prie sėkmingo Paviljono
"VILNIUS" pasirodymo sve-
timaučiams.

Tenka apgailestauti, kad
sąlygos neleisdžia "VIL-
NIAUS" Paviljono rengti To-
ronto Lietuvių Namuose. To-
ji vieta yra visais atžvilgiais
patogesnė lankytojams. Čia
B. Pilipaitienė, L. Na-
krošienė, I. Poškutė ir
kitos. G. Baltaduonienė
lankytojams demonstravo
kaip iš šiaudų galima paga-
minti papuošalus.

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. • Telefonai: 532-3400
M6H 1A8 • 532-3414

AKTYVAI VIRŠ 31 MILIJONŲ DOLERIŲ

KASOS VALANDOS:	MOKA UŽ:
Pirmadieniais 10-3	90 dienų term. indėlius 7%
Antradieniais 10-3	180-185 d. term. indėlius 7¼%
Trečiadieniais 10-3	Term. indėlius 1 metų 7½%
Ketvirtadieniais 10-8	Term. indėlius 2 metų 7¾%
Penktadieniais 10-8	Term. indėlius 3 metų 7½%
Šeštadieniais 9-1	Pensijų sąskaitą 8½%
Sekmadieniais 9-12.30	Specialią taupymo sąsk. 7¼%
	Taupomąją sąskaitą 7%
	Kasd. taupymo sąskaitą 6½%
	Depozitų - čekių sąskaitą 6%
DUODA PASKOLAS:	
asmenines nuo 11%	
mortgicijus nuo 9¼%-12%	

ANAPILYJE skyrius veikia sekmd. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.

Duodame asm. paskolas iki \$50,000 ir mortgicijus iki \$100,000
(75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal
santaupų dydį iki \$2,000 ir asmenines paskolas iki \$10,000.
Paiduodame pinigines perlaidos (money orders) ir kelionės
čekius (travelers cheques). Neįram mokesčio už išrašytus
čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS -
NE PELNAS, BET SAŽINGAS PATARNAVIMAS!

Birutė Grigaitytė-Spudienė
namų pirkimo ir pardavimo agentė

1280 Dundas St. West.
(prie Dovercourt Rd.)
Toronto, Ont. M6J 1X7

Įstaigos Tel.: 535-2500
Namų Tel.: 445-9469

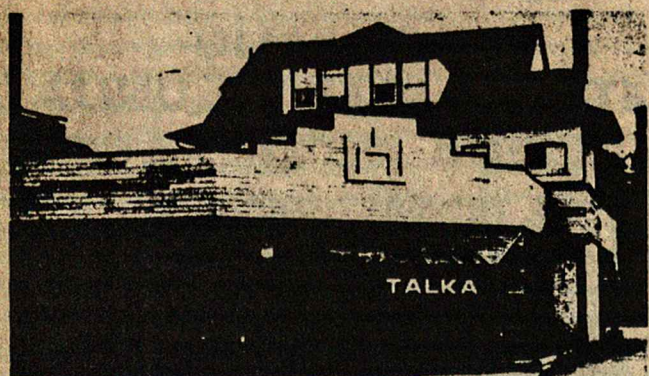
JEIGU GERI IR GALI GERTI - TAVO REIKALAS
JEIGU NORI NUSTOTI - MŪSŲ!

ATEIK Į LIETUVIŲ A.A. (Alcoholics Anonymous)
GRUPĖS SUSIRINKIMĄ. SUSIRENKAME KIEKVIENA
PENKTADIENĮ IŠCANYTOJO PARAPIJOS SALĖJE.
(Skersai gatvės nuo pensininkų rūmų) 1610
Bloor St. West, kampas Indian Rd. 7:30 val. v.

SKAMBINKITE Tel.: 487-5591

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

— įsikūręs nuosavoje namuose —

TALKA

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

AKTYVAI PER 24 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:

indėlius (P.C.A.) 5 %
santautos 6 %
kasd. palūkan. už sant. 5.5 %
term. indėlius 1 m. 8.5 %
term. indėlius 3 m. 8.5 %
reg. pensijų fondo 7.5 %
90 dienų indėlius 7.75 %
(minimum \$ 5.000)
Reg. pensijų 1 m. .. 8.5 %

IMAME UŽ:

nekiln. turto pask. 9.75 %
asmenines paskolas 12.25 %
Nemokamas pilnas čekių
patarnavimas
Nemokama narių gyvybės
drauda pagal santaupų
dydį iki \$ 2.000
Nemokama osm. paskolų
drauda iki \$ 25,000

DARBO VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais — nuo 10 val. r. — 1 val. p.p.; penktadieniais — nuo 10 val. r. — 7 val. v.; šeštadieniais — nuo 9 val. r. — 12 v.r.
Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais — uždaryta.

hamilton

KLB ŠALPOS FONDAS PRANEŠA

KLB Šalpos Fondo Hamiltono skyriaus ruoštas šalpai vajus jau praeityje. Šalpos Fondo komitetas yra dėkingas visiems aukotojams, kurie atsiliepė į jo prašymą paremti šalpos darbą ir aukojo:

\$50, — Marlatt Funeral Homes; \$40, — St. Dalius; po \$30, — K. Mileris, R. J. Pleiniai; \$25, — K. H. Norkai; po \$20, — J. Astas, A. Obcarskis, G. Melnykas, A. Mingėla, A. Kerutytė, L. Gutauskas, O. Ščiukienė, P. Sakalaš, A. S. Šukaičiai, V. K. Januškevičiai, M. Jonikas, F. Rimkus, St. Stanevičius, V. Perkauskas, J. Asminavičius, Z. Stanaitis, J. Lekutis, T. Apanavičienė, S. Rakštys; po \$15, — V. Morikūnas, A. Verbieckas, J. Adomskas, J. Merkevičius, J. Bubnys, M. A. Pusdešriai; po \$10, — Br. Šopys, K. Gudinskas, A. Petkevičius, H. Stankus, A. Garkūnas, P. Vaitiekūnas, A. Patamsis, J. Stungevičius, R. Namikas, P. Zuvlė, G. Vindžiūnė, V. Pilkauskas, B. Pakalniškis, J. Kristolaitis, A. K. Bungardas, P. Grybas, J. Bajoraitis, J. Kazemėkas, V. Sakas, E. Liaukienė, P. Kanopa, A. Mačiulaitienė, V. Kežinaitis, V. G. Agurkiai; po \$5, — P. Krivinskienė, M. Kvedarienė, S. Elvikienė, A. Godelis, A. Vineris, Z. Gedminas, A. Pronskus; po \$3, — K. Meškauskas; po \$2, — E. Beržaitienė ir St. Žvirblis.

Vasario 16-sios Gimnazijai aukojo \$50, — Sofija Rakštienė; po \$10, — Br. Šopys, K. Meškauskas ir B. Pakalniškis.

A. a. Felikso GUJOS atminimui Šalpos Fondui aukojo \$20, — ir a. a. Bernadetos DUMČIENĖS atminimui aukojo Šalpos Fondui \$10, — A. D. Jankūnai.

Šalpos Fondas ir toliau priima aukas Vasario 16-to sios Gimnazijai ir šalpos reikams. Ypač šiuo metu ši lietuviška gimnazija yra reikalinga mūsų paramos. Vyks ta berniukų bendrabučio ir pagrindinio pastato statyba, kuri bus baigta rudenį. Todėl prašomi visi tautiečiai savo aukomis prisidėti prie šios statybos arba prie gimnazijos išlaikymo. Aukus priima Šalpos Fondo komiteto nariai: Z. Pulianauskas, V. Sakas, V. Kežinaitis, M. Borusienė, D. Vaitiekūnienė, G. Kairienė, L. Klevas ir J. Pleinys.

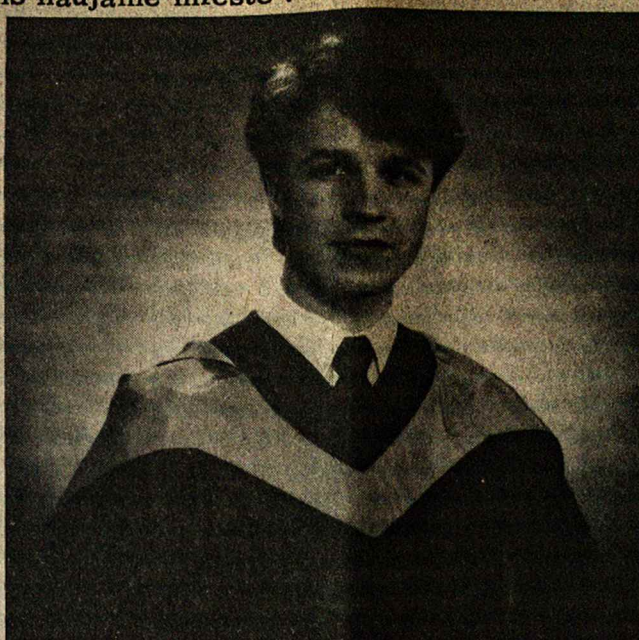
Šalpos Fondo komitetas persiuntė Vasario 16-tosios Gimnazijai iš gautojo koncerto pelną, surinktas aukas ir dar pridėjo iš Fondo kasos. Viso išsiuntė 400 dolerių.

Komitetas, norėdamas sukelti daugiau lėšų šalpai, rudenį tuošia Cleveland'o garsiosios tautinių šokių grupės "Grandinėlės" koncertą.

PERSIKĖLĖ KITUR

ROČIAI, Stasė ir Pranas, gražiai įsikūrę nuosavame name ir dar neseniai tapę "senjorais", čia išgyvenę artį 40 metų, namą pardavė ir kitą nusipirko Toronto mieste, kur persikėlė gyventi. Jų dukra Rita tarnauja Bell telefonų B-vėje Toronte. Sūnus Stasys, inžinierius, dirbęs Stelco B-vėje, gyve-

na Windsore. Sėkmės įsikūrusiems naujame mieste!

ALGIS VENSLOVAS, B. Sc.

BAIGĖ MOKSLĄ

Šį pavasarį Algis VENSLOVAS, vienturtis Bronės ir Broniaus Venslovų sūnus, aukštais pažymiais baigė Biologinės Antropologijos fakultetą garsiam Peterborough miesto (Ontario prov.) Universitete, gavęs Bakalaro laipsnį (Bachelor of Science, B. Sc.).

Algis Venslovas yra "Gyvataro" tautinių šokių grupės šokėju. Toronte baigė Lituanistinės Mokyklos XIII-įj skyrių. 1985 m. buvo vadovu moksleivių ateitininkų stovykloje Dainavoje.

Venslovų šeima anksčiau gyveno Hamiltone. Nusipirkę motelį prie Hamiltono, Stoney Creek miestelyje, ten persikėlė gyventi ir iki dabar labai sėkmingai tvarkosi.

winnipeg

VEDYBINIO GYVENIMO ŠEŠIASDEŠIMTMETIS

Vlado ir Pranutės Mikalauskaitės-STEPONAVIČIŲ (STAPON) jubiliejinį vestuvių sukaktį suorganizavo jų sūnus Normanas Stapon, lietuvių sukaktį suorganizavo jų sūnus Normanas Stapon, lietuvių sukaktį suorganizavo jų sūnus Normanas Stapon, lietuvių sukaktį suorganizavo jų sūnus Normanas Stapon.

Vladas STEPONAVIČIUS, gimęs 1900 m., buvo pašauktas į besikuriančią nepriklausomos Lietuvos kariuomenę 1919 m. ir paskirtas į sunkiosios artilerijos dalinį.

1920 m. lapkričio 19-31 d. Lenkijos generolas L. Želigovski's sutraukė daug kariuomenės ties Širvintais, pasirošęs puolimui Ukmergės link. Susidarė sunki padėtis. Lietuvos kariuomenė, vadovaujama gen. S. Žukausko ir turėdama ant-rajį, ketvirtąjį, septintąjį ir 9-tąjį pėstininkų pulkus ir keletą artilerijos pabūklų, svarstė padėtį. Į karininkų

MIRUSIEJI:

• NORKUS Edmundas-Jonas mirė ligoninėje birželio 12 d. dar nesulaukęs nė 40 metų amžiaus. Paliko žmoną ir sūnų.

• GRAJAUSKIENĖ Petronėlė mirė miesto ligoninėje birželio 14 d. Buvo 91 m. amžiaus. Paliko liūdinčias dukras ir sūnus.

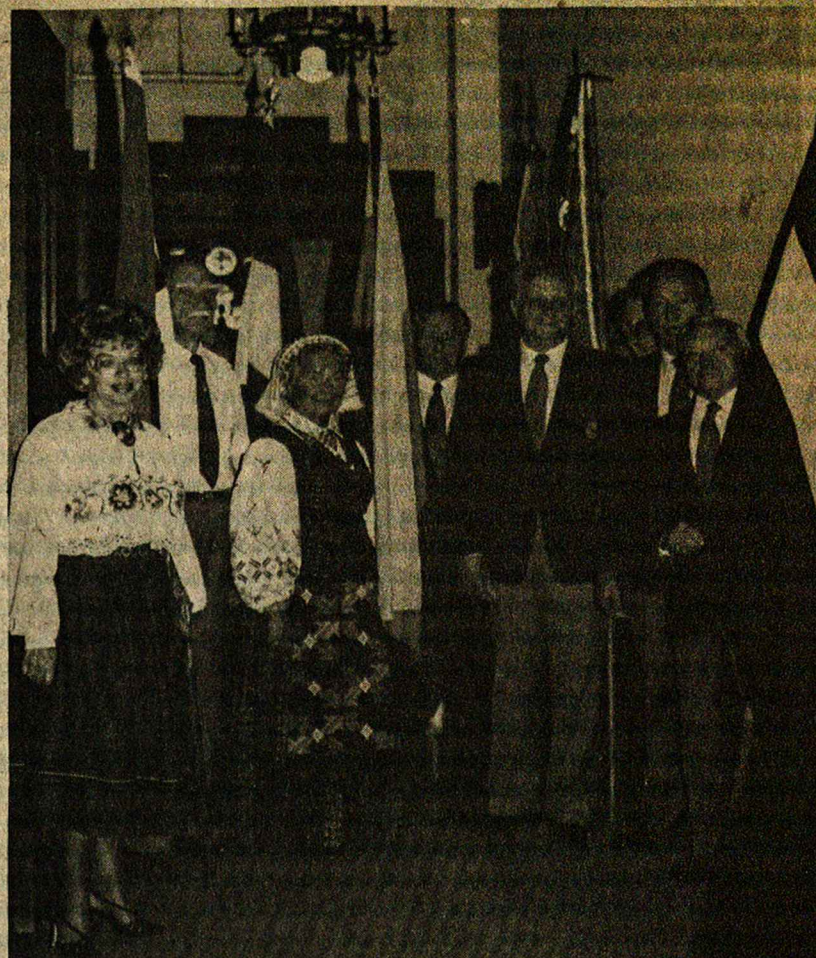
A. a. E. Norkus palaidotas per Mississaugos lietuvių Šv. Jono Parapijos bažnyčia, lietuvių kapinėse Mississaugoje.

A. a. GRAJAUSKIENĖ Petronėlė palaidota per Hamiltono lietuvių AV Parapijos bažnyčią Mississaugos lietuvių kapinėse.

Artimiesiems nuoširdi užuojauta.

Z. P.

posėdį atvykęs 7-to pėstininkų Z. K. Butegidžio Pulko kapitonas T. Balnas pasiūlė savo planą ir prašė pulko vado, kad leistų jam vykdyti Širvintų puolimą. T. Balno planas-apeiti Širvintus per mišką iš šiaurės, rytų pusės ir smogti į lenkų sūnus Normanus Stapon, lietuvių sukaktį suorganizavo jų sūnus Normanas Stapon, lietuvių sukaktį suorganizavo jų sūnus Normanas Stapon. T. Balnui buvo įsakyma vykdyti apėjimą. Kap. Balnas su 7-to pėstininkų pulko 3-ju batalionu (7, 8 ir 9 kuopomis), lapkričio 18-19 naktį išžygiavo iš Barčių kaimo, per miškus, nešini ginklais ir šaudmenimis. Dar prieš saulės tekėjimą batalionas apėjo iki Maišiagalos kelio. Batalionas, artėdamas prie Motiejūnų kaimo, rado čia ir dvare nakvojantį lenkų Gardino pulko batalioną. Lenkai, netikėtai užpul- ti, nesuskubo gintis. Daug jų žuvo ir apie 200 buvo pa- imti į nelaisvę. Kap. Balnas su bataliono kariais puolė Širvintus iš pietų-rytų, o iš šiaurės — vakarų Lietuvos kariuomenė ir sunkioji arti- lerija griaudė ant puolantių lenkų. Širvintai buvo paimti ir daug lenkų paimta į be- laisvę, kaip ir daug kariško

Lietuvių, latvių ir estų vėliavos rikiuojasi ekumeninėms pamaldoms birželio 14 d. 1986, St. Catharines, Ont. katedroje.

grobio. Bet lenkai, turėdami didelę kariuomenę, vėl užėmė Širvintus. Lapkričio 21 d. anksti rytą kap. T. Balnas su III-ju batalionu antrą kartą puolė Širvintus ir juos vėl užėmė. Lietuvių kariuomenė, kad ir būdama silpnesnė, prieš puolantius lenkus at- silaikė ir net privertė Žel- govskio armiją trauktis. Tik įsikišus Tautų Sąjungai, veiksmai buvo sustabdyti ir Nepriklausomybės karas pa- sibaigė.

Vladas Steponavičius, su- grįžęs iš kariuomenės, 1926 m. kovo mėn. susituokė su Pranute Mikalauskaite, Radviliškio mieste. 1927 m. atvyko į Kanadą-Winnipegą, čia įsidarbino "Canada Packers" imonėje kaip kalvis.

1930 m. atsikvietė savo žmoną Pranutę. Tuo laiku prisidėjo didžioji bedarbė, bet V. Steponavičius, kaip geras kalvis — mechanikas, išdirbo be atleidimo iki iš- ėjo į pensiją.

V. Steponavičius su kitais lietuvišiais įkūrė Manitobos Lietuvių Klubą, nupirko ir atnaujino 240 Manitoba Ave. pastatą, kuriame vykdavo lietuvių kultūriniai renginiai ir minėjimai. Paskutiniu laiku, sumažėjus Klubu na- rių skaičiui, Manitobos Lie- tuvių Klubas turėtų pastatą pardavė. Dabartiniai M. L. Klubas susirinkimai vyksta Šv. Kazimiero parapijos sa- lėje, kur šiomet įvyko Vlado

ir Pranutės STEPONAVIČIŲ 60 metų vedybinio jubile- jaus pagerbimas.

Birželio 14 d., 5 val. p. p., Lietuvių Šv. Kazimiero baž- nyčioje prelatas J. Ber- tašius laikė tradiciniai spe- cialias mišias Vlado ir Pra- nutės Steponavičių bendro ir darnaus sugyvenimo sustip- rinimui, o jiedu pakartojo pasižadėjimus, sakytus prieš 60 metų Radviliškio mieste.

Po pamaldų visi dalyviai susirinko Šv. Kazimiero pa- rapijos salėn pietums. Bu- vo perskaityti iš giminių ir artimųjų gauti sveikinimai, jų tarpe ir Kanados Genera- linės Gubernatorės Mmė J. Sauvė.

Vaišių metu buvo suraiky- tas žmogaus aukščio raguo- lis ir pilstomas stipresnis gerimas, supirkta prieš 18 metų. Matomai, sūnus Nor- manas šiam savo tėvų būliui pradėjo ruošti gana seniai. Šiame vedybinio jubile- jaus pagerbime dalyvavo ir buvęs pirmasis pajaunys — pabrolis Juozas Mika- lauskas.

Baigiantis balui, V. Ste- ponavičius padėkojo daly- viams už atsilankymą ir dar pašoko su Pranute jubiliejinį valsą, o dalyviai sugiedojo jiems Ilgiausių Metų. Šiame V. ir Pr. Steponavičių 60 m. vedybinio jubiliejiaus pager- bime dalyvavo apie 140 žmo- nių.

V. Januška

GUY RICHARD ROOFER — COUVREUR

7725 George LaSalle

Geriausios patarėjas ir darbo atlikėjas stogadengys GUY RICHARD, kuris jau seniai lietuviams patarnauja. Darbą atlieka sąžiningai ir prienamomis kainomis. Stogo dengimui ar taisymui skambinkite: 364-1470

DRESHER

INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS

233-3334 — 231-2661 — 231-6226

3830 B Bloor Street West • Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja — V. DREŠERIS ir A. MIKŠIENĖ

Darbo valandos: 9 v.r. — 7 v.v., šeštadieniais 9 v.r. — 12 v.p.p.

Narys of "Better Business" Bureau

PATARNAVIMAS — GREITAS IR TIKSLUS!

533-1121 (416) 822-8480

* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *

* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA — INSURANCE

Walter Dauginis Insurance Broker Limited
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6P 1A6

V. Bačėnas

ALL SEASONS TRAVEL, B.D.

Visais kelionių reikalais

bet kur pasaulyje skambinti:

Tel. 533-3531

1551 Bloor St. W.

TORONTO, Ont.

M6P 1A5

LAIDOJIMO ISTAIGA

FUNERAL HOME

J. F. Wilson & Sons Inc.

123 Maple Blvd. 5784 Verdun Av

Chateauguy, Verdun, Que.

Tel: 691-4763 Tel: 767-9956

MODERN MONUMENTS

Dino

VALYKLA

SPECIALYBĖS:

- BATŲ TAISYMAS
- DRABUŽIŲ PERSIUOVIMAS
- ADYMAS AUDIMU
- MARŠKINIŲ SKALBIMAS
- UŽUOLAIĐŲ VALYMAS
- SAUGOJIMAS (STORAGE)
- ZOMŠAS

495-90e AVENUE, LaSalle

365-1143

7661 A CENTRALE, LaSalle

365-7146

2955 ALLARD, Ville Emard

766-2667

montreal

MIRUSIEJI:

• Mirė Vincas KINIAUSKAS, 83 metų, Portage LaPrairie, Slaugymo Namuose, kur išgulejo 9 metus.

Gimęs Liudvinave, Lietuvoje, atvyko į Kanadą 1928 m., Montrealyje išdirbo 20 metų Carling Brewery įmonėje.

Liko nuliūdus žmona Marytė ir keturios dukros: Helen, Natalie su vyru, Laura su vyru ir Betty su vyru. Liko ir 9 vaikaičiai.

Palaidotas liepos 3 dieną Winnipeg, Kapinėse Zigmąs Brazauskas parūpino garsąjuostę(tape) su įgrotu Lietuvos Himnu. Mišias laikė Rev.Msgr.J.Bertašius, asistuojant Rev.Tėv.Soeterboek ir Rev.Deacon George Sitter.

• SKUČAS Rimvydas - Edmondas, 31 m., mirė sunkiai sirgęs.

Liko liūdintys tėvai Sofija ir Juozas Skučai, 6 broliai ir 2 seserys su šeimomis.

Gedulingos pamaldos vyko Šv. Kazimiero bažnyčioje. Palaidotas Toronte.

• JUODGUDIS JONAS, buvęs montrealietis, mirė Chicagoje.

Liko žmona Danutė ir 2 sūnūs.

Užuojauda artimiesiems.

• GUDIENĖ MARIJA, minint savo vyro LEONO GUDO 10-ties metų mirties sukakties atminimui paaukojo "NL" \$100.

Dėkojame. "NL"

• ONA ir LEONAS ČEČKAUSKAI, mirus Rimvydai Skučui, jo atminimui paaukojo "NL" \$20.

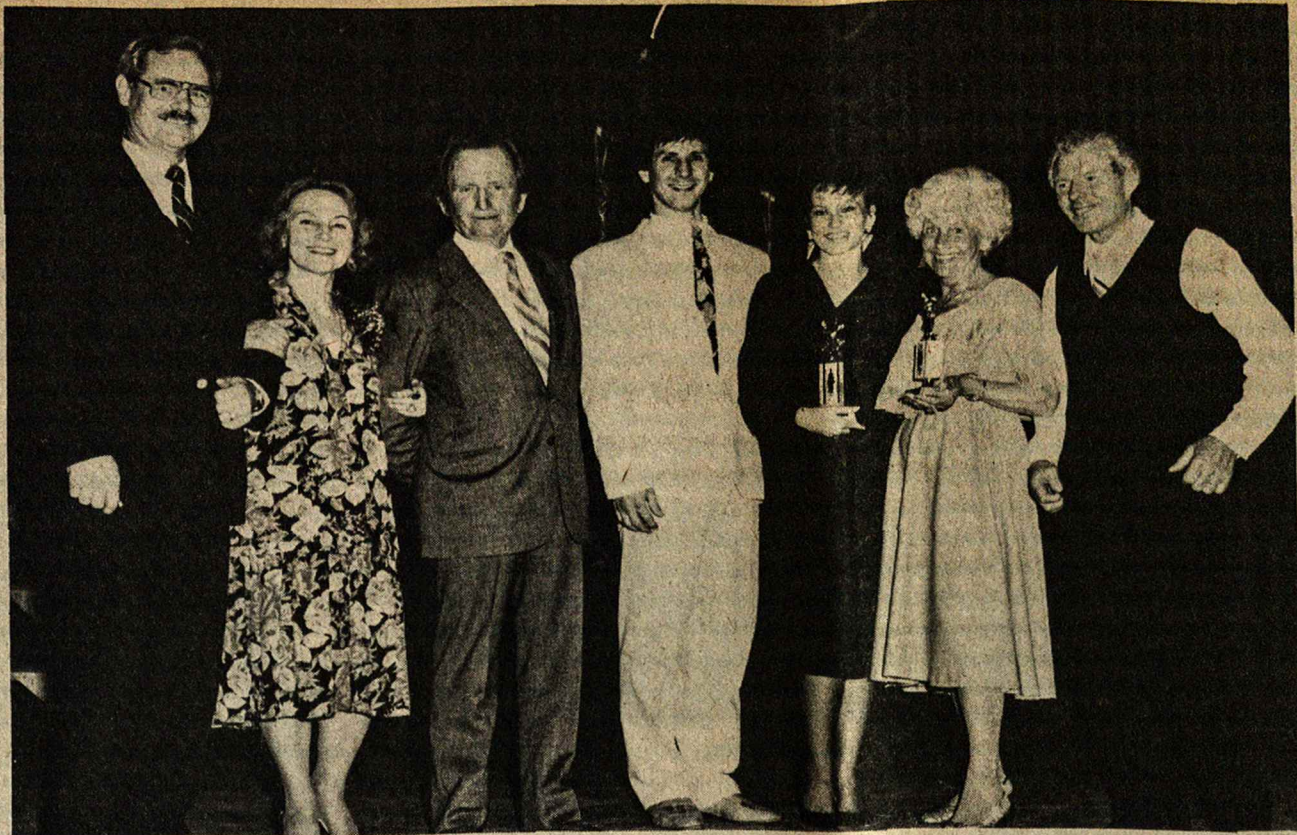
Dėkojame. "NL"

• A. a. Rimvydai SKUČUI mirus, jo atminimui Tautos Fondo aukojo: \$25, - Juozas ir Domicelė Mozūraičiai; \$10, - Leonas ir Ona Čėčkauskai. Nuoširdūs AČIŲ. Tautos Fondo Atstovybė Montrealyje

• JULIUS JURĖNAS, mirus Jonui Juodgudžiui, vietoje gėlių, paskyrė \$10, - "NL". Dėkojame. "NL"

• SESELĖ PALMYRA išvyko trumpam laikui į Seselių Centrą Putname.

• JONELIENĖ Milana susižeidė abi rankas automobilio nelaimėje.

"NL" šių metų Spaudos Baliuje jury komisija: J. PIEČAITIS, B. NAGIENĖ ir P. REGINA ir šokių konkurso laimėtojai.

SUSIŽIEDAVO

BENIUŠYTĖ Danutė ir čikagiškis Rimantas ŽEMAITAITIS susižiedavo birželio 28 d.

Tėvai- Micheline ir Algis Beniušiai surengė šaunias sužadėtuves savo namuose. Dalyvavo didelis būrys giminų bei artimųjų draugų.

• LIUCIJA SUŠINSKAITĖ ir KEVIN BOUCHER susituokė AV bažnyčioje liepos mėn. 5 dieną.

• SKAUTAI ir SKAUTĖS nuo rugpjūčio 2 dienos stovyklauja BALTIJOJE, prie Lac Sylvère ežero.

Iškilmingas stovyklos uždarymas bus sekmadienį, rugpjūčio 10 dieną.

• L. K. MINDAUGO Šaulių Kuopa ruošia GEGUŽINĘ rugpjūčio 3 d., sekmadienį, Genės ir Stasio Rimeikių vasarvietėje. Ji randasi netoli buvusio Pr. Skrubio ūkio, Rigaud Bay, Celine St.

Ta proga bus laikomos ir mišios, kurias atnašaus kun. Izidorius Sadauskas, SDB.

• RŪTOS KLUBO ekskursija į 1000 salų vietovę, netoli Kingstono, rengiama rugpjūčio 26 dieną.

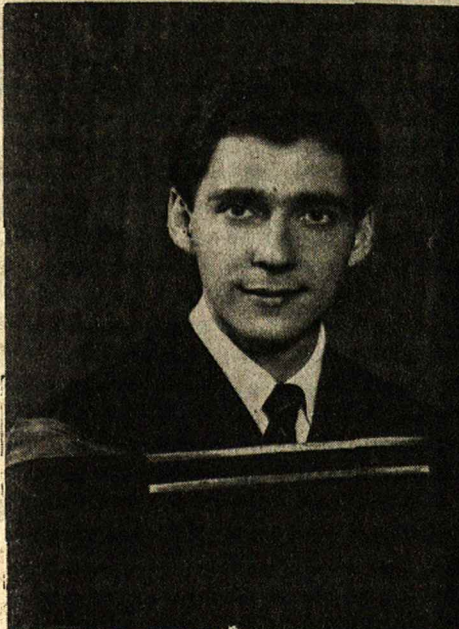
Kelionė autobusu ir garlaivu po salas vienam asmeniui kainuoja \$35.

Norintieji dalyvauti, prašomi NEDELSIANT užsiregistruoti pas Klubo Valdybos narius, nes autobusą reikia užsisakyti gerokai iš anksto.

• Dr. Milda BUDRIENĖ iš Sarasotos, Floridos, lankėsi pas Dr. V. ir Ir. Pavilanius atostogų proga.

• MIKALAJŪNAS Antanas su žmona Kazimiera iš Santa Monica, Cal., atostogų metu lankėsi Montrealyje.

• RINKEVIČIUS Brian, Broniaus ir Mae Rinkevičių sūnus, baigė McGill Universitete studijas, įsigydamas Masterio laipsnį biznio administracijos srityje (MA of Business Administration) š. m. liepos mėn. 12 dieną. Sveikiname.

BRIAN RINKEVIČIUS

RĖMĖJŲ PRENUMERATŲ ATSIUNTĖ:

M. Norkūnienė, K. Čeputis, V. Žemaitaitis, M. Kiniausienė (už 2 m.), V. Klučinskas, P. Liaukevičius (už 2 m.).

Atsiuntė RĖMĖJŲ PRENUMERATŲ ir AUKĄ:

B. Kasperavičius - \$25.

Atsiuntė AUKĄ:

Po \$20, - J. Žurkevičius, B. Venslovas; \$15, - Mrs. X. Y.;

Atsiuntė PRENUMERATŲ ir AUKĄ:

\$10, - P. Stočkus.

VISIEMS - nuoširdžiausias AČIŲ.

"NL"

IEŠKOMA

BENDRININKĖ 6 KAMBARIŲ BUTE. SKAMBINTI:

EMMY, Tel. 687-6053

"ADAMS" RESTORANAS

7633 La Salle Blvd., LA SALLE, P.Q.

Tel.: 365-8666

Sav. Ona Voroninkaitienė "Smoked meat" specialistė

ATDARAS 7 DIENAS PER SAVAITĘ.

Maurice Kaplan

Kailių Siuvėjas

Tel 767-6183 dabar pakeistas į: 288-9646

- Didelis pasirinkimas gatavų paltų
- Vasaros laiku saugojimas (Storage)
- Taisau ir remdėliuoju
- Siuvu ir parduodu

1449 rue St. Alexandre, Suite 500 A
Montreal, P.Q. H3A 2G6

Tel: 288-9646

TONY
PHOTO
STUDIO

PORTRAITS
PASSEPORT - COMMERCIAL
MARRIAGE - WEDDINGS

5220 Queen Mary Rd. Suite 8

TONY LAURINAITIS

Montreal, P.Q. H3W 1X5

Tel.: 481-6608

TRANS QUÉBEC SIDINGS LTD

ALUMINIJAUS DURYS, LANGAI, STOGELIAI,
APKALIMAI ALUMINIUM, PLIENU, PLASTINE
MEDZIAGA. DARBAS GARANTUOTAS IR
APDRAUSTAS

Savininkas: JOHN OSKOWICZ

3351 Belair St., Montreal, Que., H2A 2A5

Telefonas: 721-9496

LITAS

MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DE SÈVE St. MONTREAL, Que. H4E 2A8

Tel. 766-5827; 766-5830

SKYRIAI: 3907 A ROSEMONT BLVD. ir

ŠV. KAZIMIERO PARAPIJA

KASOS VALANDOS

1475 DE SÈVE 3907 AROSEMONT ŠV.KAZIMIERO PAR.

Pirm. Antr. Treč. 9:00-3:00

Ketvirtadieniais 12:00-8:00 4:00-8:00

Penktadieniais 10:00-6:00 2:00-6:00

Sekmadieniais 10:30-12:30 10:30-12:30

DUODAME VISUS BANKINIUS PATARNAVIMUS

AKTYVAS VIRŠ \$ 17,000,000. REZERVAS \$ 600,000.

DABARTINIŲ PROCENTŲ INFORMACIJA "LITE"

Vasaros sezono laikui nuo GEGUŽĖS 15 d. iki SPALIO 15 d.
SEKMADIENIAIS "LITAS" bus uždarytas.

RESTORANAS KOSTAS

Įvairūs gėrimai

Specialybė - "BROCHETTERIE" -

Mėsa kepta ant iešmo. Vėsinama salė.

Reception Hall

Priėmimų salė 2-me aukšte, talpina apie 120 asmenų,
tinkama banketams, vedyboms ir kitiems susibūrimams.

6201 Bannantyne, Verdun

(coin Allard corner)

768-2707 - 768-9189

- Automobilių nuoma
- Naujų ir vartotų pasirinkimas
- Pardavimas ir
- Aptarnavimas

5987 Verdun Ave., Verdun, P.Q. H4H 1M6

Tel.: (514) 768-2551

GREITAS IR TIKSLUS PATARNAVIMAS!

Tel. Bus.: 722-3545

Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

C. I. B.

GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ.

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907A ROSEMONT BLVD. MONTREAL, QUE. H1X 1L7

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.

DRAUDIMO AGENTŪRA

6695 - 35th Avenue, Montreal H1T-3A6

TEL. 727-3120 Namų 376-3781

Albertas NORKELIONAS, B.A.C.S.C., I.B.

Komercinio, privataus turto, automobilio
atsakomybės, gyvybės draudimas

Agentūra veikia nuo 1945 m.

MEMBER

D.N. BALTRUKONIS

IMMEUBLES - CLASSIC INC.

Nekilnojamo Turto visapusiškas patarnavimas

PIRKIMAS - PARDAVIMAS

445 Jean Talon W. Suite 305, Montreal, P.Q. H3N1R1

Tel. Business: 273-9181 Residence: 737-0844.

Dr. J. MALISKA

D. D. S.

DANTŲ GYDYTOJAS-CHIRURGAS

1440 St. Catherine St. W.

Suite 600, Montreal, P.Q.

Tel. Bus.: 866-8235

Namų: 761-4675

Dr. Philip Stulginski

D. D. S.

Dantų gydytojas - chirurgas

8606 Centrale, coin corner 45e ave.

suite 209. 364-4658

Tel: 364-4658

M. CUSSON R. GENDRON VAISTINĖ

Atidaryta kasdien nuo 9 val. r. iki 10 val. v.

Šeštadieniais: nuo 9 val. r. iki 9:30 val. vak.

Sekmadieniais: nuo 10 val. r. iki 9:30 val. vak.

GREITAS, NEKAINUOJANTIS PRISTATYMAS

7635 Central St. Ville La Salle, P.Q. H8P 1L2

Tel.: 366-9742 ir 365-0505

Dr. A. S. POPIERAITIS

B.A. M.D. C.M. M.Sc. L.M.C.C. F.R.C.S. (c)

MEDICAL ARTS BUILDING, 1538 Sherbrooke St. W. Suite 215,

Montreal, P.Q. TEL: 931-4924

NOTARAI

J. BERNOTAS - RŪTA POCAUSKAS

SUITE 2039, SUN LIFE BUILDING

1155, rue METCALFE, Montreal, Que., H3B 2V6

Tel. (514) - 871-1430